

Social- og Indenrigsministeriet
J.nr. 2016-2480
24. juni. 2016

UDKAST

Forslag

til

Lov om Haagerkonventionen af 2007

§ 1. Bestemmelserne i Haagerkonventionen af 23. november 2007 om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag til familiemedlemmer (Haagerkonventionen af 2007) gælder her i landet.

Stk. 2. En oversættelse af konventionen til dansk er medtaget som bilag til loven.

Stk. 3. Konventionens bestemmelser finder ikke anvendelse i det indbyrdes forhold mellem Danmark og Færøerne henholdsvis Danmark og Grønland.

§ 2. Social- og indenrigsministeren træffer bestemmelse om konventionens anvendelse for Danmark og kan bestemme, at loven helt eller delvis finder anvendelse på overenskomster om ændring af konventionen.

Stk. 2. Social- og indenrigsministeren udpeger en centralmyndighed, jf. konventionens artikel 4, og fastsætter regler for dens virksomhed. I samråd med vedkommende minister kan social- og indenrigsministeren træffe bestemmelse om at overlade bestemte dele af centralmyndighedens opgaver til andre myndigheder.

Stk. 3. Social- og indenrigsministeren fastsætter bestemmelser om behandlingen her i landet af sager, der er omfattet af konventionen. Bestemmelser om behandlingen af sager om retshjælp og fri proces fastsættes efter forhandling med justitsministeren.

§ 3. Tidspunktet for ikrafttræden af loven fastsættes af social- og indenrigsministeren.

§ 4. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund
 - 2.1. Danmarks deltagelse i det internationale samarbejde om underholdspligt
 - 2.2. Haagerkonventionen af 2007
 - 2.2.1. Indledning
 - 2.2.2. Anvendelsesområde og definitioner (kapitel I)
 - 2.2.3. Administrativt samarbejde (kapitel II)
 - 2.2.4. Anmodninger via centralmyndigheden (kapitel III)
 - 2.2.4.1. Indholdet af anmodningerne
 - 2.2.4.2. Centralmyndighedens behandling af anmodninger
 - 2.2.4.3. Adgang til procedurer, herunder gratis retshjælp
 - 2.2.4.4. Restriktioner for indbringelse af sager – begrænsning i international kompetence (kapitel IV)
 - 2.2.5. Anerkendelse og fuldbyrdelse (kapitel V)
 - 2.2.6. Fuldbyrdelse i den anmodede stat (kapitel VI)
 - 2.2.7. Offentlige organer, der fremsætter anmodning om underholdsbidrag (kapitel VII)
 - 2.2.8. Almindelige bestemmelser (kapitel VIII)
 - 2.2.9. Afsluttende bestemmelser (kapitel IX)
 - 2.3. Haagerprotokollen af 2007 om lovvalg i sager om underholdspligt
3. Lovforslagets indhold
 - 3.1. Gældende ret
 - 3.1.1. Behandling af bidragsager i Danmark
 - 3.1.2. Internationale bidragsager
 - 3.1.2.1. International kompetence
 - 3.1.2.2. Anerkendelse og fuldbyrdelse
 - 3.1.2.2.1. FN-Konventionen
 - 3.1.2.2.2. Haagerkonventionerne af 1958 og 1973 om underholdspligt
 - 3.1.2.2.3. Underholdspligtforordningen
 - 3.1.2.2.4. Den Nordiske Inddrivelseskonvention
 - 3.1.2.2.5. Fuldbyrdelse af bidragsafgørelser i Danmark
 - 3.1.2.3. Fri proces
 - 3.1.3. Beskyttelse af personoplysninger
 - 3.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 3.2.1. Vurdering af dansk tilslutning til konventionen
 - 3.2.2. Metode til gennemførelsen af konventionen i dansk ret
 - 3.2.3. Konventionens anvendelse for Danmark
 - 3.2.4. Behandlingen i Danmark af sager der er omfattet af konventionen
 - 3.3. Den foreslåede ordning

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Miljømæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Ved dette lovforslag sættes Haagerkonventionen af 23. november 2007 om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag til familiemedlemmer (herefter Haagerkonventionen af 2007) i kraft for Danmark. Forslaget indeholder samtidig de bestemmelser, der er nødvendige for, at konventionen kan anvendes i Danmark.

2. Lovforslagets baggrund

2.1. Danmarks deltagelse i det internationale samarbejde om underholdspligt

Gennem flere internationale konventioner m.v. deltager Danmark i det internationale samarbejde om underholdspligt. Samarbejdet vedrører navnlig international kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser, adgang til domstolsprøvelse, herunder fri proces og retshjælp, samt samarbejde mellem centralmyndigheder.

De konventioner om underholdspligt, som Danmark har tilsluttet sig, er udarbejdet af henholdsvis de nordiske lande, De Forenede Nationer, Haagerkonferencen om International Privatret og Den Europæiske Union (EU).

I 2007 udarbejdede Haagerkonferencen en ny konvention om underholdspligt – Haagerkonventionen af 2007 – til afløsning af den gældende konvention fra 1973.

I relation til underholdspligt har EU vedtaget underholdspligtforordningen, der er omfattet af Danmarks retsforbehold og derfor ikke gælder for Danmark. Gennem parallelaftalen med EU om Bruxelles I-forordningen har Danmark dog tilsluttet sig dele af underholdspligtforordningen. Det drejer sig om reglerne om international kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser samt adgang til domstolsprøvelse, herunder fri proces og retshjælp. EU har endvidere tilsluttet sig Haagerkonventionen af 2007, men afgørelsen herom er omfattet af Danmark retsforbehold, og den gælder derfor ikke for Danmark.

Ved politiske aftaler af 10. december 2014 og 17. marts 2015 aftalte Venstre, Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning og at tilvælge en række EU-retsakter, herunder underholdspligtforordningen. Ved tilvalg af denne forordning ville Danmark blive omfattet af EU's eksterne enekompetence på underholdspligtområdet. Dette ville indebære, at tilvalg af underholdspligtforordningen også ville

omfatte den internationale aftale, som EU havde indgået på dette sagsområde – Haagerkonventionen af 2007. Folketinget vedtog den 12. november 2015 en lov, der gennemførte de politiske aftaler. Der henvises til lovforslag L 29 – forslag til lov om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning. Den 3. december 2015 blev der efter grundlovens § 20, jf. § 42, afholdt folkeafstemning om loven. Ved afstemningen bortfaldt loven.

Danmark kan på almindeligt mellemfolkeligt grundlag tilslutte sig konventionen og dermed bringe sig på linje med de øvrige EU-medlemsstater i relation til international underholdspligt.

2.2. Haagerkonventionen af 2007

2.2.1. Indledning

Haagerkonventionen af 2007 har efter artikel 1 til formål at sikre effektiv inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag til familiemedlemmer gennem samarbejde mellem centralmyndigheder i de kontraherende stater. Til opfyldelse af formålet indeholder konventionen navnlig bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse i en konventionsstat af afgørelser om underholdspligt, der er truffet i en anden konventionsstat.

Ud over EU-medlemsstaterne har følgende stater på nuværende tidspunkt tilsluttet sig konventionen: Albanien, Bosnien–Herzegovina, Montenegro, Norge og Ukraine. Burkina Faso og USA har undertegnet, men endnu ikke tilsluttet sig konventionen.

2.2.2. Anvendelsesområde og definitioner (kapitel I)

Efter artikel 2, stk. 1, finder konventionen anvendelse på følgende:

- a) Forældres pligt til at forsørge deres børn under 21 år.
- b) Anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse om ægtefællebidrag, når anmodningen indgives sammen med et krav, der falder under anvendelsesområdet for litra a).
- c) Ægtefællebidrag i andre situationer.

Kapitel II om administrativt samarbejde (se punkt 2.2.3.) og kapitel III om anmodninger via centralmyndighederne (se punkt 2.2.4.) finder ikke anvendelse ved ægtefællebidrag i andre situationer end artikel 2, stk. 1, litra b.

Artikel 2, stk. 2, giver en kontraherende stat mulighed for i overensstemmelse med artikel 62 at begrænse bestemmelsen i artikel 2, stk. 1, litra a, om børnebidrag til kun at gælde børn under 18 år. En kontraherende stat, der tager dette forbehold, kan ikke kræve konventionen anvendt på personer med den alder, der er udelukket ved forbeholdet.

Artikel 2, stk. 3, giver en kontraherende stat mulighed for at afgive erklæring i overensstemmelse med artikel 63 om at udvide anvendelsesområdet for hele eller dele af konventionen i forhold til den pågældende stat til f.eks. at omfatte alle former for underholdspligt eller underholdspligt overfor andre familiemedlemmer eller sårbare personer. En sådan erklæring medfører alene forpligtelser mellem to kontraherende stater, i det omfang begge staters erklæringer dækker samme underholdspligt og samme dele af konventionen.

Det fremgår af artikel 2, stk. 4, at konventionen finder anvendelse på børn uanset forældrenes civilstand.

Efter artikel 3 er en "aftale om underholdsbidrag" en skriftlig aftale vedrørende underholdsbidrag, som enten er formelt udarbejdet eller registreret som et officielt bekræftet dokument af en kompetent myndighed eller er bekræftet af, indgået ved, registreret af eller arkiveret hos en kompetent myndighed. Endvidere skal aftalen kunne gøres til genstand for fornyet behandling eller ændres af en kompetent myndighed.

2.2.3. Administrativt samarbejde (kapitel II)

Efter artikel 4 skal de kontraherende stater udpege en centralmyndighed. Centralmyndighederne skal efter artikel 5 generelt samarbejde om at opfylde formålet med konventionen og så vidt muligt søge at finde løsninger på de problemer, som kan opstå ved anvendelsen af konventionen.

Centralmyndighederne skal efter artikel 6 i relation til konkrete sager navnlig fremsende og modtage anmodninger om underholdspligt og anlægge eller lette anlæggelsen af sager om sådanne anmodninger.

I relation til sådanne anmodninger skal centralmyndighederne træffe alle relevante foranstaltninger vedrørende følgende:

- a) Yde eller lette ydelsen af retshjælp.
- b) Hjælpe med at lokalisere parterne.
- c) Hjælpe med at indhente oplysninger om parternes indkomst og formue.
- d) Tilskynde parterne til at indgå mindelige aftaler, eventuelt ved hjælp af mægling.
- e) Lette den løbende fuldbyrdelse af afgørelser om underholdsbidrag.
- f) Lette den løbende inddrivelse af underholdsbidrag.
- g) Lette fremskaffelse af dokumentation eller andre beviser.
- h) Bistå med at fastslå faderskab.
- i) Anlægge eller lette anlæggelsen af sager for at opnå nødvendige foreløbige foranstaltninger af territorial art som skal sikre resultatet af en versende anmodning om underholdsbidrag.
- j) Lette forkyndelsen af dokumenter.

Efter stk. 3 kan centralmyndigheden efter national ret uddelegere disse opgaver til andre myndigheder eller organisationer.

Selvom der ikke er indgivet en anmodning om anerkendelse eller anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse eller om fastsættelse eller ændring af bidrag, kan en centralmyndighed efter artikel 7 fremsende en begrundet anmodning om visse former for bistand, som vurderes at være nødvendige for at vurdere, om der er grundlag for at fremsende en anmodning om f.eks. inddrivelse eller fastsættelse af bidrag. Hvis den modtagende centralmyndighed vurderer, at den anmodede bistand er nødvendig, skal centralmyndigheden bistå hermed, f.eks. ved indhentelse af oplysninger om bidragsbetalerens opholdssted og/eller indkomst og formue.

Det afhænger af den anmodede stats lovgivning, i hvilket omfang anmodninger efter artikel 6 og 7 kan imødekommes, samt i hvilket omfang sådanne oplysninger kan videregives.

Den bistand, som ydes af centralmyndigheden m.v., skal efter artikel 8 være gratis, bortset fra ekstraordinære omkostninger som følge af en anmodning efter artikel 7. Centralmyndigheden kan alene få sådanne omkostninger godtgjort, hvis beløbet på forhånd er accepteret af den, som fremsender anmodningen.

2.2.4. Anmodninger via centralmyndigheden (kapitel III)

2.2.4.1. Indholdet af anmodningerne

En anmodning efter konventionen indgives efter artikel 9 til centralmyndigheden i den stat, hvor ansøgeren har sit opholdssted. Denne centralmyndighed fremsender anmodningen til centralmyndigheden i den anmodede stat.

Efter artikel 10, stk. 1, kan en bidragsmodtager, der søger om inddrivelse af underholdsbidrag, anmode om følgende:

- a) Anerkendelse eller anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse.
- b) Fuldbyrdelse af en afgørelse, der er truffet eller anerkendt i den anmodede stat.
- c) Fastsættelse af bidrag i den anmodede stat, når der ikke er truffet en sådan afgørelse, herunder om fastlæggelse af slægtskab.
- d) Fastsættelse af bidrag i situationer, hvor anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse ikke er mulig eller afvises af bestemte grunde, f.eks. ved manglende grundlag for anerkendelse og fuldbyrdelse efter artikel 20, eller fordi der er tale om en udeblivelsesdom.
- e og f) Ændring af en afgørelse, der er truffet i den anmodede stat eller en anden stat.

Efter artikel 10, stk. 2, kan en bidragsbetaler anmode om følgende:

- a) Anerkendelse af en afgørelse eller en tilsvarende procedure, som medfører suspension eller begrænsning af fuldbyrdelsen af en tidligere afgørelse i den anmodede stat.
- b) Ændring af en afgørelse, der er truffet i den anmodede stat eller en anden stat.

Anmodningerne skal behandles efter loven i den anmodede stat. Behandlingen af en anmodning om fastsættelse eller ændring af et bidrag forudsætter, at den anmodede stat har international kompetence til at behandle anmodningen.

Artikel 11 indeholder regler for, hvilke oplysninger en anmodning skal indeholde. Anmodningen skal ledsages af relevant dokumentation.

2.2.4.2. Centralmyndighedens behandling af anmodninger

Centralmyndigheden skal efter artikel 12 bistå med at sikre, at de nødvendige oplysninger og dokumenter fremsendes sammen med anmodningen til centralmyndigheden i den anmodede stat.

Den anmodede centralmyndighed skal inden 6 uger anerkende modtagelsen af en anmodning. Inden 3 måneder skal den anmodede centralmyndighed underrette den anmodende centralmyndighed om sagens status.

Centralmyndighederne skal behandle sagerne så hurtigt, som korrekt sagsbehandling tillader.

Efter artikel 12, stk. 8, kan en centralmyndighed kun afvise at behandle en anmodning, hvis det er åbenbart, at kravene i konventionen ikke er opfyldt. I sådanne tilfælde skal den anmodende centralmyndighed straks have en begrundet underretning herom.

En anmodning kan ikke afvises alene under henvisning til, at der er behov for supplerende oplysninger eller dokumenter. Hvis den anmodende centralmyndighed ikke efter anmodning fremsender supplerende oplysninger eller dokumenter, kan den anmodede centralmyndighed afslutte behandlingen af anmodningen og meddele dette til den anmodende centralmyndighed.

2.2.4.3. Adgang til procedurer, herunder gratis retshjælp

Artikel 14 sikrer, at den, der indgiver en anmodning, der er omfattet af konventionen, har adgang til at få behandlet sagen, herunder adgang til fuldbyrdelses- og appelprocedurer i den anmodede stat. For at sikre dette yder den anmodede stat gratis retshjælp efter artikel 14-17.

Den anmodede stat er ikke forpligtet til at yde gratis retshjælp, hvis og i det omfang procedurerne i den pågældende stat gør det muligt for den, der har fremsat anmodningen, at føre sagen, uden at der er behov for en sådan bistand, og centralmyndigheden gratis stiller de tjenester, der er nødvendige hertil, til rådighed.

En ansøger skal i den anmodede stat have samme mulighed for gratis retshjælp som i nationale sager.

Ifølge artikel 15 skal der ydes gratis retshjælp i forbindelse med alle anmodninger, der indgives af en bidragsmodtager efter samarbejdet mellem centralmyndighederne (kapitel III) vedrørende forældres underholdspligt over for en person under 21 år.

Dog kan gratis retshjælp efter artikel 15 afslås, hvis den anmodede stat vurderer, at anmodningen eller en eventuel appel er åbenlyst ubegrundet. Dette gælder dog ikke i følgende situationer:

- Anmodning om anerkendelse eller anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse (artikel 10, stk. 1, litra a og b).
- Sagen er omfattet af artikel 20, stk. 4 (se punkt 2.2.5.).

En stat kan efter artikel 16 erklære, at den uanset artikel 15 vil yde retshjælp i sager om børnebidrag, men at den i så fald vil kunne foretage en vurdering af barnets midler.

Efter artikel 17 kan der i sager, der ikke er omfattet af artikel 15 og 16, ved afgørelsen af retshjælp foretages en vurdering af de økonomiske midler og sagens realitet. En part, som i afgørelsesstaten er indrømmet gratis retshjælp, skal i forbindelse med en eventuel anerkendelses- eller fuldbyrdelsesprocedure dog mindst have ret til gratis retshjælp i samme omfang som lovhjemlet i den anmodede stat under de samme omstændigheder.

2.2.4.4. Restriktioner for indbringelse af sager – begrænsning i international kompetence (kapitel IV)

Når der er truffet en afgørelse i den stat, hvor bidragsmodtageren har sit sædvanlige opholdssted, kan bidragsbetaleren efter artikel 18 ikke søge om ændring af afgørelsen eller om, at der træffes en ny afgørelse i en anden kontraherende stat, så længe bidragsmodtageren fortsat har sit sædvanlige opholdssted i den stat, hvor afgørelsen blev truffet. Denne begrænsning i staternes kompetence gælder dog ikke i en række situationer, navnlig hvis bidragsmodtageren har anerkendt den anden stats kompetence.

2.2.5. Anerkendelse og fuldbyrdelse (kapitel V)

Ifølge artikel 19 finder konventionens bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse anvendelse på:

- Afgørelser truffet af en judiciel eller administrativ myndighed.
- Forlig eller aftaler indgået for eller godkendt af en sådan myndighed.

Bestemmelserne omfatter også afgørelser, der indeholder følgende:

- Automatisk tilpasning af bidraget ved indeksering.
- Krav om betaling af restancer.
- Krav om betaling af underholdsbidrag eller renter med tilbagevirkende kraft.
- Fastsættelse af sagsomkostninger og udgifter.

Hvis en afgørelse også angår andet end underholdsbidrag, er det kun de dele af afgørelsen, som angår underholdsbidrag, som kan anerkendes og fuldbyrdes efter konventionen.

En administrativ myndighed defineres som et offentligt organ, hvis afgørelser ifølge den pågældende stats lovgivning

- a) kan appelleres eller undergives fornyet prøvelse ved en judiciel myndighed, og
- b) har samme retskraft og -virkning som en afgørelse truffet af en judiciel myndighed.

Efter artikel 20 skal en afgørelse truffet i en kontraherende stat anerkendes og fuldbyrdes i en anden kontraherende stat, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- a) Sagsøgte havde sit sædvanlige opholdssted i afgørelsesstaten, da sagen blev anlagt.
- b) Sagsøgte har anerkendt den pågældende myndigheds kompetence udtrykkeligt eller ved ikke at have protesteret mod kompetencen ved først givne lejlighed.
- c) Bidragsmodtageren havde sit sædvanlige opholdssted i afgørelsesstaten, da sagen blev anlagt.
- d) Det barn, der er tilkendt underholdsbidrag, havde sit sædvanlige opholdssted i afgørelsesstaten, da sagen blev anlagt, forudsat at sagsøgte har boet sammen med barnet i denne stat eller har boet i staten og sørget for forsørgelsen af barnet der.
- e) Parterne har indgået en skriftlig aftale om kompetence, hvilket dog ikke gælder ved børnebidrag.
- f) Afgørelsen blev truffet af en myndighed, som behandlede en sag om retlig status eller forældreansvar, medmindre myndighedens kompetence alene var baseret på én af parternes nationalitet.

Efter stk. 2 kan de kontraherende stater i overensstemmelse med artikel 62 tage forbehold for kompetence efter litra c, e og f. En stat, der som følge af et sådant forbehold ikke kan anerkende og fuldbyrde en afgørelse, skal efter stk. 3 anerkende og fuldbyrde afgørelsen, hvis den ifølge national lovgivning ville have haft kompetence til at behandle sagen i en lignende situation.

Hvis en kontraherende stat har taget forbehold for kompetence efter stk. 2 og derfor ikke kan anerkende en afgørelse, skal staten efter stk. 4 hjælpe bidragsmodtageren med at søge om fastsættelse af bidrag, såfremt bidragsbetaleren har sit sædvanlige opholdssted i staten. Dette gælder dog ikke, hvis anmodningen om anerkendelse og fuldbyrdelse er indgivet direkte til den kompetente myndighed, eller anmodningen drejer sig om ægtefællebidrag, der hænger sammen med om børnebidrag (se artikel 2, stk. 1, litra b, jf. punkt 2.2.2.).

Det er efter stk. 6 en betingelse for at anerkende en afgørelse, at afgørelsen har retskraft i afgørelsesstaten, ligesom en afgørelse skal være eksigibel (fuldbyrdelig) i afgørelsesstaten, før den kan fuldbyrdes i den anmodede stat.

Efter artikel 21 kan en afgørelse anerkendes eller fuldbyrdes delvist.

Artikel 22 indeholder en udtømmende liste over de situationer, hvor anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse kan nægtes:

- a) Anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen strider imod grundlæggende retsprincipper (ordre public) i den anmodede stat.
- b) Afgørelsen er opnået ved processuelt svig.
- c) En myndighed i den anmodede stats har en sag mellem samme parter og med samme genstand under behandling, og den sag blev anlagt først (litispendens).
- d) Afgørelsen strider mod en afgørelse med samme parter og med samme genstand, som opfylder betingelserne for anerkendelse og fuldbyrdelse i den anmodede stat.
- e) Afgørelsen blev truffet, uden at bidragsbetaleren var til stede (udeblivelsesdom), og bidragsbetaleren var ikke blevet underrettet om sagen og havde ikke haft mulighed for at varetage sine interesser, gøre indsigelse eller appellere afgørelsen.
- f) Afgørelsen er truffet i strid med kompetencereglerne i artikel 18.

Efter artikel 23 følger proceduren for anerkendelse og fuldbyrdelse af reglerne i den anmodede stat, dog med forbehold for bestemmelserne i konventionen, navnlig bestemmelserne i stk. 2-11.

Når en anmodning indgives til en centralmyndighed, skal centralmyndigheden straks videresende anmodningen til den kompetente myndighed, som uden ophør erklærer afgørelsen for eksigibel (stk. 2). Indgives anmodningen direkte til den kompetente myndighed, erklærer denne uden ophør afgørelsen for eksigibel (stk. 3). En erklæring om eksigibilitet kan kun afvises, hvis den strider imod ordre public, jf. artikel 22, litra a. På dette tidspunkt kan parterne ikke fremsætte indsigelser (stk. 4).

Parterne skal straks underrettes om erklæringen om eksigibilitet eller en afvisning heraf og kan herefter fremsætte indsigelser eller appellere afgørelsen om erklæringen, hvad angår sagens faktiske og retlige omstændigheder (stk. 5). Sådanne indsigelser eller appel skal fremsættes inden 30 dage efter, parterne har modtaget underretning om afgørelsen om eksigibilitet. Hvis parten, som fremkommer med

indsigelser eller appellerer afgørelsen, ikke bor i den stat, hvor afgørelsen om eksigibilitet er truffet, er fristen 60 dage (stk. 6).

En part kan efter stk. 7 alene basere indsigelser eller appel på følgende:

- a) Grunde nævnt i artikel 22 til at nægte anerkendelse og fuldbyrdelse.
- b) Grundlaget for anerkendelse og fuldbyrdelse efter artikel 20.
- c) Ægtheden eller integriteten af visse fremsendte dokumenter.

Endvidere kan bidragsbetaleren efter stk. 8 fremsætte indsigelse om, at gælden er indfriet, når anerkendelse og fuldbyrdelse vedrører allerede forfaldne betalinger.

Der skal efter stk. 9 hurtigt tages stilling til indsigelser eller træffes afgørelse i 2. instans, og parterne skal straks underrettes, når der er truffet afgørelse herom.

Hvis der er mulighed for yderligere appel, må dette efter stk. 10 ikke medføre, at fuldbyrdelsen af afgørelsen udsættes. Dette gælder dog ikke, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Når der skal træffes afgørelser om anerkendelse og fuldbyrdelse, herunder afgørelser vedrørende en appel, skal den kompetente myndighed efter stk. 11 handle hurtigt.

En anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse skal efter artikel 25 bl.a. indeholde afgørelsens fulde tekst og dokumentation for, at afgørelsen er eksigibel i afgørelsesstaten, samt i udeblivelsessager dokumentation for at sagsøgte er behørigt underrettet og har haft mulighed for at varetage sine interesser i sagen, herunder gøre indsigelse og påklage afgørelsen.

Efter artikel 26 finder bestemmelserne i kapitel V om anerkendelse og fuldbyrdelse anvendelse på anmodninger om anerkendelse af en afgørelse, forudsat at afgørelsen har retskraft i afgørelsesstaten.

Myndighederne i den anmodede stat er efter artikel 27 og 28 bundet af de faktiske omstændigheder, hvorpå myndigheden i afgørelsesstaten støttede sin kompetence, og de er afskåret fra at foretage en prøvelse af sagens realitet.

Efter artikel 30 skal en aftale om underholdsbidrag, der er indgået i en kontraherende stat, anerkendes og fuldbyrdes i en anden kontraherende stat efter kapitel V, hvis den er eksigibel i afgørelsesstaten. En anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse af en aftale skal indeholde aftalens fulde tekst og dokumentation for, at den er eksigibel.

Anerkendelse og fuldbyrdelse af en aftale nægtes i følgende situationer:

- a) Anerkendelse og fuldbyrdelse strider imod grundlæggende retsprincipper (ordre public) i den anmodede stat.
- b) Aftalen er opnået ved svig eller forfalskning.
- c) Aftalen er uforenelig med en afgørelse truffet mellem de samme parter om samme genstand, og denne afgørelse opfylder betingelserne for anerkendelse og fuldbyrdelse i den anmodede stat.

Bestemmelserne i kapitel V (navnlig hovedparten af bestemmelserne i artikel 20, 22, 23 og 25) finder som udgangspunkt anvendelse på anerkendelse og fuldbyrdelse af en aftale om underholdsbidrag.

En myndighed skal udsætte behandlingen af en sag om anerkendelse og fuldbyrdelse af en aftale, hvis en kompetent myndighed i en kontraherende stat behandler en indsigelse.

En stat kan i overensstemmelse med artikel 63 erklære, at anmodninger om fuldbyrdelse og anerkendelse af aftaler om bidrag alene kan indgives via centralmyndighederne, ligesom en stat i overensstemmelse med artikel 62 kan forbeholde sig retten til ikke at anerkende aftaler om underholdsbidrag.

2.2.6. Fuldbyrdelse i den anmodede stat (kapitel VI)

Efter artikel 32 skal fuldbyrdelse ske omgående efter reglerne i den anmodede stat, medmindre andet følger af bestemmelserne i kapitel VI.

Er anmodningen indgivet via centralmyndighederne, og er afgørelsen erklæret eksigibel, skal fuldbyrdelsen gennemføres, uden at sagsøger skal ansøge om det.

Lovgivningen i afgørelsesstaten fastlægger varigheden af bidragsforpligtelsen, mens spørgsmål om forældelse afgøres efter enten afgørelsesstatens eller fuldbyrdelsesstatens lovgivning, alt efter hvilken stats lovgivning der indeholder den længste forældelsesfrist.

For sager, der er omfattet af konventionen, tilbyder den anmodede stat fuldbyrdelsesmetoder, der mindst svarer til de metoder, der gælder for nationale sager.

2.2.7. Offentlige organer, der fremsætter anmodning om underholdsbidrag (kapitel VII)

Efter artikel 36 omfatter "bidragsmodtageren" også offentlige myndigheder, som handler på vegne af en bidragsmodtager, eller som er berettiget til godtgørelse af ydelser, som er udbetalt i stedet for underholdsbidrag. Dette gælder i relation til anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser.

Offentlige myndigheders ret til at handle på bidragsmodtagerens vegne er undergivet den lov, som gælder for den pågældende myndighed. Myndigheden kan anmode om anerkendelse og fuldbyrdelse af følgende:

- a) En afgørelse, der er truffet over for en bidragsbetaler efter anmodning fra en offentlig myndighed, som kræver godtgørelse af ydelser, der er udbetalt i stedet for underholdsbidrag.
- b) En afgørelse, der er truffet mellem bidragsmodtageren og bidragsbetaleren, i det omfang der er udbetalt ydelser til bidragsmodtageren i stedet for underholdsbidrag.

2.2.8. Almindelige bestemmelser (kapitel VIII)

Ifølge artikel 37 kan en anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse indgives direkte til den kompetente myndighed i en stat, forudsat dette er muligt i henhold til national ret.

Artiklerne 38–40 indeholder regler om beskyttelse af personoplysninger. Efter bestemmelserne må indsamlede personoplysninger alene anvendes til det oprindelige formål. Myndigheder, der behandler oplysninger, skal sikre, at de holdes fortrolige i henhold til loven i den pågældende myndigheds stat.

En myndighed må ikke offentliggøre eller bekræfte indsamlede oplysninger, hvis det vurderes, at det vil kunne skade en persons helbred, sikkerhed eller frihed. Andre centralmyndigheder skal tage hensyn til en sådan afgørelse.

Bestemmelserne hindrer ikke, at der indsamles og videregives oplysninger af og mellem myndigheder, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde forpligtelser, der følger af konventionen.

Efter artikel 43 har inddrivelse af bidrag forrang for inddrivelse af sagsomkostninger.

Anmodninger og tilknyttede dokumenter skal efter artikel 44 indgives på originalsproget og skal ledsages af en oversættelse til et officielt sprog i den anmodede stat eller et andet sprog, som den anmodede stat har erklæret at ville acceptere, jf. artikel 63, medmindre den kompetente myndighed i den pågældende stat giver dispensation for oversættelse.

Medmindre centralmyndighederne har indgået anden aftale, skal alle meddelelser mellem disse myndigheder ske på et officielt sprog i den anmodede stat eller på engelsk eller fransk. En kontraherende stat kan imidlertid i overensstemmelse med artikel 62 tage forbehold, hvad angår brug af engelsk eller fransk.

Efter artikel 48 og 49 erstatter 2007-konventionen Haagerkonventionerne af 1958 og 1973 og FN-Konventionen i det omfang, anvendelsesområdet for disse konventioner er sammenfaldende med 2007-konventionens anvendelsesområde. Ifølge artikel 50 berører 2007-konventionen ikke forholdet til tidligere Haagerkonventioner om forkyndelse af dokumenter, bevisoptagelse m.v., som de kontraherende stater har indgået.

Efter artikel 51 berører 2007-konventionen ikke andre internationale instrumenter, som de kontraherende stater er parter i, og som vedrører anliggender, der er reguleret af 2007-konventionen. Endvidere kan enhver kontraherende stat med en eller flere andre kontraherende stater indgå aftaler, der indeholder bestemmelser om anliggender, der er reguleret af konventionen, med henblik på at forbedre anvendelsen af konventionen mellem dem, forudsat at sådanne aftaler er i overensstemmelse med konventionens formål og hensigt og ikke påvirker anvendelsen af konventionen i forholdet mellem disse stater og andre kontraherende stater.

Konventionen hindrer efter artikel 52 ikke anvendelse af en aftale m.v., der er i kraft mellem den anmodende stat og den anmodede stat, der indeholder bredere grundlag for anerkendelse af bidragsafgørelser, dog med forbehold af artikel 22, litra f, (se punkt 2.2.5.), forenklede og hurtigere procedurer for behandlingen af anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af bidragsafgørelser, gunstigere retshjælp eller mulighed for at indgive en anmodning direkte til centralmyndigheden i den anmodede stat. Forenklede og hurtigere procedurer skal dog være forenelige med den beskyttelse, der ydes parterne ifølge artikel 23 og 24 (se punkt 2.2.5.), navnlig hvad angår parternes ret til at blive behørigt underrettet om sager og få en rimelig mulighed for at udtale sig, og hvad angår virkningen af en eventuel indsigelse eller appel.

Ved fortolkningen af konventionen skal der efter artikel 53 tages hensyn til dens internationale karakter og behovet for at fremme en ensartet anvendelse af den. Haagerkonferencen om International Privatret indkalder efter artikel 54 jævnligt et særligt udvalg, der skal undersøge konventionens anvendelse i praksis og fremme udviklingen af god praksis i henhold til konventionen. Med henblik på en sådan undersøgelse samarbejder de kontraherende stater med Haagerkonferencen om indsamling af oplysninger, herunder statistik og retspraksis om hvordan konventionen virker i praksis.

Efter artikel 56, stk. 1, finder konventionen anvendelse på anmodninger i medfør af artikel 7 (særlige foranstaltninger, jf. punkt 2.2.3.), kapitel III (anmodninger via centralmyndighederne, jf. punkt 2.2.4.) og direkte anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse, der modtages i den anmodede stat, efter at konventionen er trådt i kraft mellem den anmodende stat og den anmodede stat.

Hvis betingelserne for anerkendelse og fuldbyrdelse i 2007-konvention forhindrer anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse truffet i afgørelsesstaten, før konventionen trådte i kraft i den pågældende stat, og afgørelsen ellers ville blive anerkendt og fuldbyrdet i medfør af Haagerkonventionen af 1958 eller 1973, finder betingelserne i disse to konventioner anvendelse, hvis den pågældende konvention var i kraft i afgørelsesstaten, da afgørelsen blev truffet (stk. 2).

Den anmodede stat er ifølge stk. 3 ikke forpligtet til at fuldbyrde en afgørelse eller en aftale om underholdsbidrag, i det omfang der er tale om betalinger, der forfalder, før konventionen trådte i kraft mellem afgørelsesstaten og den anmodede stat, bortset fra underholdspligt, der følger af et forældre-barn forhold over for en person under 21 år.

Efter artikel 57 skal en kontraherende stat i forbindelse med tilslutningen til konventionen bl.a. give Haagerkonferencen om International Privatret en beskrivelse af dens lovgivning om underholdspligt, herunder fuldbyrdelsesreglerne, hvordan centralmyndigheden i den pågældende stat udfører sine opgaver, og hvordan en part, der indgiver en anmodning, har ret til procedurer m.v. efter artikel 14. De kontraherende stater skal holde oplysningerne ajour.

2.2.9. Afsluttende bestemmelser (kapitel IX)

Konventionen indeholder i artikel 58–60 bestemmelser om, hvilke stater m.v. der kan tilslutte sig konventionen, hvordan tilslutningen gennemføres, og hvornår konventionen træder i kraft.

Efter artikel 58, stk. 1 og 2, er konventionen åben for undertegnelse for de stater, der var medlemmer af Haagerkonferencen om International Privatret på tidspunktet for dens 21. samling, samt for hver af de øvrige stater, som deltog i denne samling. Ved tilslutning til konventionen skal den ratificeres, accepteres eller godkendes, og ratifikations-, accept- og godkendelsesinstrumenterne skal deponeres i Kongeriget Nederlandenes Udenrigsministerium, der er konventionens depositar.

Haagerkonferencen har oplyst, at artikel 58, stk. 1 og 2, omfatter følgende stater: Albanien, Algeriet, Argentina, Australien, Belgien, Brasilien, Bulgarien, Burkina Faso, Canada, Chile, Columbia, Costa Rico, Den Dominikanske Republik, Den Tjekkiske Republik, Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, Ecuador, Egypten, El Salvador, Estland, Filippinerne, Finland, Frankrig, Grækenland, Guatemala, Haiti, Holland, Indien, Indonesien, Iran, Irland, Israel, Italien, Japan, Jordan, Kina, Kroatien,

Letland, Litauen, Luxembourg, Makedonien, Malaysia, Marokko, Mexico, Monaco, New Zealand, Norge, Peru, Polen, Portugal, Rumænien, Rusland, Schweiz, Serbien, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Sri Lanka, Sydafrika, Sverige, Sydkorea, Tyskland, Ungarn, Vatikanet, Venezuela, Vietnam, Ukraine, Uruguay, USA og Østrig.

Efter artikel 58, stk. 3-5, kan enhver anden stat eller organisation for regional økonomisk integration tilslutte sig konventionen. Tilslutningsinstrumentet deponeres hos depositaren. En sådan tilslutning får alene virkning for forholdet mellem den tilsluttende stat og de kontraherende stater, der ikke har gjort indsigelse mod denne stats tilslutning til konventionen inden for 12 måneder. En sådan indsigelse kan ligeledes fremsættes af enhver stat i forbindelse med ratifikation, accept eller godkendelse af konventionen efter tilslutning. Sådanne indsigelser skal meddeles til depositaren.

Artikel 59 giver en organisation for regional økonomisk integration, der udelukkende består af suveræne stater, og som har kompetence på alle eller nogle af de områder, som konventionen regulerer, mulighed for at tilslutte sig konventionen. Organisationen har i så fald de samme rettigheder og forpligtelser som en kontraherende stat, i det omfang den pågældende organisation har kompetence på de områder, der reguleres af konventionen. Denne bestemmelse er møntet på EU.

Efter artikel 60, stk. 1, træder konventionen i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter deponeringen af det andet ratifikations-, accept- og godkendelsesinstrument som omhandlet i artikel 58, stk. 1 og 2. Efter denne bestemmelse trådte konventionen i kraft den 1. januar 2013.

For stater, som efterfølgende tilslutter sig konventionen, træder den i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter deponeringen af dens ratifikations-, accept- og godkendelsesinstrument (artikel 60, stk. 2, litra a). Tilsvarende gælder for organisationer for regional økonomisk integration, som er omfattet af artikel 59, stk. 1.

For stater eller organisationer for regional økonomisk integration, som er omfattet af artikel 58, stk. 3, træder konventionen i kraft dagen efter udløbet af den periode, i hvilken der kan gøres indsigelser efter artikel 58, stk. 5, (artikel 60, stk. 2, litra b).

Ved tilbagekaldelse efter artikel 61, stk. 1, af et territorialt forbehold træder konventionen i kraft for den pågældende territoriale enhed den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter tilbagekaldelsen (artikel 60, stk. 2, litra c).

Efter artikel 62 kan en kontraherende stat senest på tidspunktet for ratifikation m.v. tage et eller flere forbehold som nævnt i artikel 2, stk. 2 (aldersmæssigt forbehold), artikel 20, stk. 2 (anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser), artikel 30, stk. 8 (anerkendelse og fuldbyrdelse af aftaler), artikel 44, stk. 3 (sprogforbehold) og artikel 55, stk. 3 (ændring af formularer). Et forbehold kan på et hvilket som helst tidspunkt tilbagekaldes.

Efter artikel 63 kan erklæringer som omhandlet i artikel 2, stk. 3 (udvidelse af anvendelsesområdet), artikel 11, stk. 1, litra g (indholdet af anmodninger), artikel 16, stk. 1 (gratis retshjælp), artikel 24, stk. 1 (alternativ procedure for anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse), artikel 30, stk. 7, (aftaler om underhaltsbidrag), artikel 44, stk. 1 og 2 (sprogkrav), artikel 59, stk. 3 (organisationer for regional

økonomisk integration) og artikel 61, stk. 1 (territoriant forbehold) afgives på et hvilket som helst tidspunkt og kan når som helst ændres eller tilbagekaldes.

2.3. Haagerprotokollen af 2007 om lovvalg i sager om underholdspligt

Samtidig med konventionen vedtog Haagerkonferencen Haagerprotokollen af 23. november 2007 om, hvilken lov der finder anvendelse på underholdspligt (Haagerprotokollen af 2007).

Protokollen regulerer lovvalget i sager om underholdspligt, dvs. efter hvilken stats lov en sag om underholdspligt skal afgøres. Efter protokollen kan der opstå situationer, hvor myndighederne i en stat skal afgøre en sag om underholdspligt efter loven i en anden stat.

Efter dansk international privatret afgøres sager om underholdspligt, der behandles i Danmark, altid efter dansk ret.

EU-medlemsstaterne har tilsluttet sig protokollen, bortset fra Storbritannien. Danmark har ikke tilsluttet sig protokollen.

3. Lovforslagets indhold

3.1. Gældende ret

3.1.1. Behandling af bidragssager i Danmark

Fastsættelse og ændring af bidrag

Dansk ret indeholder efter lov om børns forsørgelse (lovbekendtgørelse nr. 1815 af 23. december 2015) følgende former for børnebidrag:

- a) Bidrag til barnets fyldte 18 år (§ 13, jf. § 14, stk. 1 og 2).
- b) Bidrag til barnets undervisning eller uddannelse indtil barnets fyldte 24. år (§ 14, stk. 3).
- c) Bidrag i anledning af omkostninger ved barnets konfirmation eller, hvis barnet ikke skal konfirmeres, ved at barnet når konfirmationsalderen, ved barnets sygdom og begravelse eller i anden særlig anledning (§ 15).
- d) Bidrag til udgifterne ved fødslen og ved barnets navngivning, herunder ved dåb, og til moderens underhold omkring fødslen (§ 19, stk. 1).
- e) Bidrag til de ved en abort forvoldte særlige udgifter (§ 19, stk. 2).

Afgørelser om disse bidrag træffes af statsforvaltningen, hvis afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen (§ 21). Parterne kan dog også indgå aftaler om bidragene.

Bidragspligt efter lov om børns forsørgelse påhviler alene barnets forældre.

Bidrag efter punkt a–c tilkommer barnet (§ 18). Retten til at kræve bidrag fastsat og til at indkræve bidraget har den, der afholder udgifterne ved barnets forsørgelse. I det omfang det offentlige afholder udgifter til barnets forsørgelse, tilkommer retten til bidraget den pågældende offentlige myndighed eller institution.

Bidrag efter punkt d og e tilkommer moderen eller den offentlige myndighed eller institution, der har afholdt de pågældende udgifter (§ 19, stk. 4).

Dansk ret indeholder følgende former for ægtefællebidrag:

- Efter retsvirkningsloven (lov om ægteskabets retsvirkninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 1814 af 23. december 2015) har ægtefæller gensidig forsørgelsespligt under ægteskabet. Forsømmer en ægtefælle sin forsørgelsespligt, kan statsforvaltningen pålægge denne ægtefælle at betale bidrag til den anden ægtefælles forsørgelse. Statsforvaltningen kan ændre en sådan afgørelse. Statsforvaltningens afgørelser kan indbringes for Ankestyrelsen. Ægtefællerne kan dog også indgå aftaler om bidraget.
- Efter ægteskabsloven (lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015) kan ægtefællerne aftale, at der skal påhvile den ene ægtefælle pligt til at yde bidrag til den andens underhold efter separation eller skilsmisse. Indgår ægtefællerne ikke aftale herom, træffer domstolene afgørelse om bidragspligten. Er der efter separation eller skilsmisse bidragspligt, kan ægtefællerne aftale bidragets størrelse. Indgår ægtefællerne ikke aftale herom, træffer statsforvaltningen afgørelse om bidragets størrelse. Statsforvaltningen kan ændre en afgørelse om bidragets størrelse. Statsforvaltningens afgørelser kan indbringes for Ankestyrelsen. En aftale om bidragspligten eller om bidragets størrelse kan ændres ved dom, og en dom om bidragspligt kan ændres ved en ny dom. Der hen vises til lovens §§ 49–52.

Det offentliges forskudsvis udbetaling af børnebidrag

Efter §§ 11 og 18 i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (lovebekendtgørelse nr. 1095 af 7. oktober 2014 med senere ændringer) kan et bidrag til et barns underhold, der er fastsat efter lov om børns forsørgelse, og som ikke betales på forfaldsdagen, udbetales af Udbetaling Danmark til bidragsmodtageren, dog højst med normalbidraget. Når et bidrag udbetales forskudsvis, indtræder Udbetaling Danmark i retten til at indkræve bidraget.

Børnebidrag kan fastsættes højere end normalbidraget, men i så fald kan den forhøjede del af bidraget ikke udlægges forskudsvis.

Retten til forskudsvis udbetaling af børnebidrag forudsætter en vis nærmere tilknytning til Danmark. Der er således situationer, hvor et bidrag ikke kan udbetales forskudsvist, selvom bidragsmodtageren bor i Danmark.

Betaler bidragsmodtageren ikke det bidrag, der er udbetalt forskudsvis, kan Udbetaling Danmark anmode om inddrivelse af bidraget efter reglerne i inddrivelsesloven (lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, jf. lovbekendtgørelse nr. 29 af 12. januar 2015). Dette gælder også situationer, hvor bidragsbetaleren bor i udlandet.

Er der efter lovgivningen om retsforholdet mellem ægtefæller eller om børns forsørgelse pålagt en person at betale underholdsbidrag m.v. til en anden person, der modtager hjælp til forsørgelse (kontanthjælp m.v.), indtræder det offentlige i kravet mod bidragsbetaleren for et beløb, der svarer til hjælpen. Det offentlige indtræder endvidere i retten til at kræve bidrag fastsat eller kræve et bidrag

forhøjet. Der henvises til § 97 i lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 1095 af 7. oktober 2014).

3.1.2. Internationale bidragsager

3.1.2.1. International kompetence

Den internationale kompetence til at behandle sager om børne- og ægtefællebidrag er reguleret af bestemmelserne i underholdspligtforordningen, der delvist gælder for Danmark, jf. punkt 8. Forordningen indeholder følgende hovedregler med hensyn til kompetence:

Bidragsmodtageren kan få behandlet en sag om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag i Danmark i følgende situationer:

- Bidragsbetaleren har bopæl i Danmark. Det er uden betydning, hvor bidragsmodtageren bor og opholder sig.
- Bidragsmodtageren har bopæl i Danmark. Det er uden betydning, hvor bidragsbetaleren bor og opholder sig.

Bidragsbetaleren kan få behandlet en sag om nedsættelse eller bortfald af bidrag i Danmark, hvis bidragsmodtageren har bopæl her.

Både bidragsmodtageren og bidragsbetaleren kan som udgangspunkt få behandlet en sag om fastsættelse eller ændring af børne- eller ægtefællebidrag i følgende situationer:

- Statsforvaltningen behandler en sag om en persons retlige status, og en ansøgning om fastsættelse eller ændring af bidrag i relation til denne person indgives til statsforvaltningen. En sag om en persons retlige status er i relation til børnebidrag en faderskabssag og i relation til ægtefællebidrag en sag om separation eller skilsmisse.
- Statsforvaltningen behandler en sag om forældreansvar (forældremyndighed, barnets bopæl, samvær el.lign.), og ansøgning om fastsættelse eller ændring af bidrag til barnet indgives til statsforvaltningen.

Parterne kan fravige disse regler ved skriftlig aftale, dog ikke i relation til tvister vedrørende underholdsbidrag til børn under 18 år.

Herudover indeholder forordningen nogle kompetencebestemmelser med et snævert anvendelsesområde.

Endelig indeholder forordningen i artikel 8 en bestemmelse, der begrænser en medlemsstats kompetence i forhold til ovenstående kompetenceregler. Det følger af bestemmelsens stk. 1, at når en afgørelse er truffet i en medlemsstat eller en stat, som er kontraherende part i Haagerkonventionen af 2007, og den bidragsberettigede har sit sædvanlige opholdssted i denne stat, kan den bidragspligtige ikke anlægge sag med henblik på en ny eller ændret retsafgørelse i en anden medlemsstat, så længe den bidragsberettigede har sit sædvanlige opholdssted i den stat, hvor afgørelsen blev truffet. Efter stk. 2 gælder dette dog ikke i følgende situationer:

a) Parterne har i overensstemmelse med artikel 4 aftalt, at retterne i denne anden medlemsstat skal være kompetente.

- b) Bidragsmodtageren anerkender, at retterne i denne anden medlemsstat er kompetente.
- c) Den kompetente myndighed i domsstaten, som er kontraherende part i Haagerkonventionen af 2007, kan ikke eller nægter at erklære sig kompetent til at ændre afgørelsen eller træffe en ny retsafgørelse.
- d) Den afgørelse, der er truffet i domsstaten, som er kontraherende part i Haagerkonventionen af 2007, kan ikke anerkendes eller erklæres for eksigibel (fuldbyrdelig) i den medlemsstat, hvor der påtænkes anlagt sag med henblik på at få truffet en ny afgørelse eller ændret en afgørelse.

Underholdspligtforordningen regulerer ikke kun kompetencen i forhold til de øvrige EU-medlemsstater, men også i forhold til lande, der ikke er omfattet af forordningen.

Om underholdspligtforordningens anvendelsesområde og dens regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser henvises til punkt 3.1.2.2.3. Danmarks tilslutning til forordningen er beskrevet i punkt 8.

3.1.2.2. Anerkendelse og fuldbyrdelse

Udenlandske bidragsafgørelser anerkendes og fuldbyrdes kun i Danmark, hvis afgørelsen er omfattet af en international aftale mellem Danmark og det pågældende land, og tilsvarende anerkendes og fuldbyrdes danske bidragsafgørelser normalt kun i udlandet, hvis afgørelsen er omfattet af en international aftale mellem Danmark og det pågældende land.

3.1.2.2.1. FN-Konventionen

Den af De Forenede Nationer vedtagne konvention af 20. juni 1956 om inddrivelse af underholdsbidrag i udlandet (herefter FN-Konventionen – bekendtgørelse nr. 49 af 24. august 1962, Lovtidende C) har til formål at lette inddrivelsen af underholdsbidrag i grænseoverskridende situationer. Konventionen etablerer derfor et administrativt samarbejde mellem centralmyndigheder i konventionsstaterne. Samarbejdet omfatter alene fremsendelse af anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse af bidragsafgørelser og om fastsættelse og ændring af bidrag til den kompetente myndighed gennem centralmyndigheder. Konventionen indeholder således ikke regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af bidragsafgørelser fra andre konventionsstater, ligesom den ikke indeholder regler om udveksling af oplysninger.

Danmark samarbejder gennem konventionen med i alt 68 lande fra alle dele af verden. En liste over disse lande findes på ast.dk.

Konventionen danner i Danmark formelt grundlag for fremsendelse og modtagelse af anmodninger efter de internationale aftaler om underholdspligt, som Danmark deltager i, men der er efter dansk ret ikke noget til hinder for at fremsende anmodninger til og modtage anmodninger fra stater, der ikke er omfattet af FN-konventionen.

Ankestyrelsen er centralmyndighed i relation til konventionen, jf. bekendtgørelse nr. 1858 af 23. december 2015 om opkrævning af underholdsbidrag. Restanceinddrivelsesmyndigheden (SKAT) varetager dog centralmyndighedens opgave med hensyn til at fremsætte anmodninger om inddrivelse af underholdsbidrag i udlandet.

3.1.2.2.2. Haagerkonventionerne af 1958 og 1973 om underholdspligt

Danmark har tiltrådt konventionen af 15. april 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser vedrørende underholdspligt over for børn (Haagerkonventionen af 1958) og konventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt (Haagerkonventionen af 1973). Haagerkonventionen af 1958 viger altid for Haagerkonventionen af 1973.

Konventionernes anvendelsesområder

Haagerkonventionen af 1973 omfatter afgørelser om underholdspligt som følge af familie-, slægtskab-, ægteskab- eller svogerskabsforhold, herunder underholdspligt over for et barn uden for ægteskab. Efter artikel 26, jf. artikel 34, kan en kontraherende stat tage en række forbehold, som begrænser anvendelsesområdet for konventionen for den pågældende stat. Danmark har taget forbehold for at anerkende eller fuldbyrde afgørelser om underholdsbidrag til børn over 21 år og til børn, som har indgået ægteskab, samt afgørelser mellem slægtninge i sidelinjen og mellem besvogrede. Det betyder, at konventionen i forhold til Danmark alene omfatter bidrag til nuværende ægtefælle, tidligere ægtefælle, også selvom denne har indgået et nyt ægteskab, og til ugifte børn under 21 år født i eller uden for ægteskab.

Afgørelser omfattet af konventionen skal efter artikel 1 være truffet af en judiciel eller administrativ myndighed i en kontraherende stat. Konventionen finder også anvendelse på forlig, der er indgået for en judiciel eller administrativ myndighed, og på afgørelser og forlig, som ændrer en tidligere afgørelse eller forlig, selvom denne afgørelse eller dette forlig er truffet i en ikke-kontraherende stat. Ud over at finde anvendelse på afgørelser og aftaler mellem en bidragsbetaler og en bidragsmodtager, finder konventionen også anvendelse på afgørelser og forlig mellem en bidragsbetaler og en offentlig myndighed, der kræver refusion af bidrag, der er udbetalt til bidragsmodtageren.

Haagerkonventionen af 1958 omfatter afgørelser om underholdspligt til ugifte børn under 21 år, uanset om de er født i eller udenfor ægteskab eller er adopterede. Afgørelserne skal være truffet i en kontraherende stat. Konventionen finder ikke anvendelse på ægtefællebidrag.

Anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser

Efter artikel 4 i *Haagerkonventionen af 1973* skal en afgørelse, som er truffet i en kontraherende stat, anerkendes eller fuldbyrdes i en anden kontraherende stat, hvis den myndighed, som har truffet afgørelsen, har haft international kompetence til at træffe afgørelsen. Efter artikel 7 og 8 har en myndighed i oprindelsesstaten haft kompetence i følgende situationer:

- Bidragsbetaleren eller bidragsmodtageren havde sin sædvanlige bopæl i den anmodende stat på tidspunktet for sagens anlæggelse.
- Bidragsbetaleren eller bidragsmodtageren var statsborgere i den anmodende stat på tidspunktet for sagens anlæggelse.
- Sagsøgte har enten udtrykkeligt eller ved uden forbehold at have udtalt sig om sagens realitet anerkendt den anmodende stats kompetence i sagen.
- Underholdsbidraget skyldes som følge af en afgørelse om skilsmisse m.v., der er truffet af en myndighed i samme stat som afgørelsen om bidraget, og denne myndighed havde kompetence i denne sag efter loven i den anmodede stat.

Efter artikel 5 kan anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser nægtes i følgende situationer:

1. Anerkendelse eller fuldbyrdelse af afgørelsen er åbenbart uforenelig med grundlæggende retsprincipper (ordre public).
2. Afgørelsen er opnået ved svig.
3. En sag mellem samme parter og med samme genstand behandles af myndighederne i den anmodede stat, og denne sag blev anlagt først.
4. Afgørelsen strider mod en afgørelse, som er truffet mellem samme parter, og som har samme genstand, enten i den anmodede stat eller i en anden stat, forudsat at sidstnævnte afgørelse opfylder betingelserne for at kunne anerkendes og fuldbyrdes i den anmodede stat.

En udeblivelsesdom kan efter artikel 6 anerkendes eller fuldbyrdes, hvis sagsøgte er blevet gjort bekendt med sagens rejsning, herunder hvis det væsentligste indhold af kravet er blevet forkyndt for sagsøgte i overensstemmelse med loven i den oprindelige stat, og sagsøgte har haft tilstrækkelig tid til at fremsætte indsigelser.

Myndigheden i den anmodede stat er efter artikel 9 og 12 bundet af den afgørelse om faktiske forhold, som myndigheden har støttet sin kompetence på og kan ikke foretage en materiel prøvelse af afgørelsen, medmindre andet følger af konventionen.

Efter artikel 2 i *Haagerkonventionen af 1958* skal de kontraherende stater anerkende en afgørelse om underholdspligt og erklære den eksigibel, hvis den myndighed, som har truffet afgørelsen har haft international kompetence efter konventionen til at træffe afgørelsen. Efter artikel 3 har en myndighed kompetence til at træffe afgørelse i følgende situationer:

1. Sagsøgte eller sagsøgeren havde bopæl i oprindelsesstaten på tidspunktet for sagens anlæggelse.
2. Sagsøgte har enten udtrykkeligt eller stiltiende anerkendt den anmodende stats kompetence ved uden forbehold at have udtalt sig om sagens realitet.

Efter artikel 2 kan anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse nægtes i følgende situationer:

1. Afgørelsen strider imod grundlæggende retsprincipper (ordre public).
2. Ved en udeblivelsesdom, hvor myndigheden i den anmodede stat vurderer, at det ikke er sagsøgtes skyld, at vedkommende ikke har haft kendskab til sagen eller ikke har haft mulighed for at fremsætte indsigelser.
3. Afgørelsen strider mod en afgørelse, som er truffet mellem samme parter, og som har samme genstand, i den anmodede stat.
4. Inden afgørelsen blev truffet, var der indledt en sag mellem samme parter og om samme genstand i den anmodede stat.
5. Sagsøgte har ikke været lovligt indkaldt eller repræsenteret ifølge reglerne i den stat, som har truffet afgørelsen.

Efter artikel 5 kan den anmodede myndighed alene prøve spørgsmålet om kompetence og om betingelserne for at anerkende og fuldbyrde en afgørelse er opfyldt.

For *begge konventioner* gælder, at afgørelsen skal kunne fuldbyrdes i oprindelseslandet, og at afgørelsen eller forliget har opnået retskraft i afgørelseslandet, og derfor ikke kan indbringes for en

højere instans ved ordinære retsmidler. Midlertidige afgørelser skal dog anerkendes og fuldbyrdes, selvom de påklages, hvis tilsvarende afgørelser kan træffes og fuldbyrdes i den anmodede stat. Inddrivelsen efter begge konventioner sker efter reglerne i det land, hvor inddrivelsen skal finde sted.

Anvendelsen af Haagerkonventionerne af 1958 og 1973 i Danmark

Efter kapitel 5 (§§ 8–10) i bidragsopkrævningsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1858 af 23. december 2015 om opkrævning af underholdsbidrag) indgives anmodning om opkrævning på grundlag af en afgørelse om underholdspligt, der er omfattet af Haagerkonventionen af 1958 eller Haagerkonventionen af 1973, til statsforvaltningen.

Statsforvaltningen tager stilling til, om afgørelsen opfylder konventionens betingelser for anerkendelse og fuldbyrdelse i Danmark. Er dette tilfældet, overdrager statsforvaltningen fordringen til restanceinddrivelsesmyndigheden, der opkræver og inddriver den efter inddrivelsesloven.

Statsforvaltningen tager endvidere stilling til indsigelser om fordringen.

Klage over statsforvaltningens afgørelser behandles af Ankestyrelsen.

3.1.2.2.3. Underholdspligtforordningen

Indledning

Underholdspligtforordningen indeholder bestemmelserne om international kompetence, lovvalg, anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser, adgang til domstolsprøvelse, herunder fri proces, samt samarbejde mellem centralmyndigheder. Disse bestemmelser gennemgås i det følgende. Reglerne om international kompetence er dog beskrevet i punkt 3.1.2.1., og som det fremgår af punkt 8 gælder reglerne om samarbejde mellem centralmyndigheder ikke for Danmark

Danmarks tilslutning til forordningen er beskrevet i punkt 8.

Efter artikel 69 berører forordningen ikke anvendelsen af konventioner m.v., som en medlemsstat er part i ved forordningens vedtagelse, og som omfatter spørgsmål, der er reguleret af forordningen. I forbindelserne mellem medlemsstaterne har forordningen dog forrang for de konventioner m.v., som medlemsstaterne er part i. De nordiske EU-medlemsstater kan dog i deres indbyrdes forhold fortsat anvende Den Nordiske Inddrivelseskonvention.

Efter artikel 1, stk. 1, finder forordningen anvendelse på underholdspligt, der udspringer af et familieforhold, slægtskab, ægteskab eller svogerskab. Det afhænger således af loven i domsstaten, hvilken personkreds der er berettiget til underholdsbidrag, og som dermed er omfattet af forordningen.

Anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse

Forordningen indeholder to forskellige procedurer for behandlingen af anmodninger om anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt:

- Proceduren i kapitel IV, afdeling 1, gælder for afgørelser, der er truffet i en medlemsstat, der er bundet af Haagerprotokollen af 2007 (se punkt 2.3.).
- Proceduren i kapitel IV, afdeling 2, gælder for afgørelser, der er truffet i en medlemsstat, der ikke er bundet af Haagerprotokollen af 2007.

Som det fremgår af punkt 2.3., er Danmark ikke bundet af protokollen.

Det følger af artikel 41, at proceduren for fuldbyrdelse af afgørelser truffet i en anden medlemsstat reguleres af loven i fuldbyrdelsesstaten. En afgørelse truffet i en medlemsstat, som er eksigibel (fuldbydelig) i fuldbyrdelsesstaten, fuldbyrdes på de samme betingelser som en afgørelse, der er truffet i denne fuldbyrdelsesstat. Artikel 42 indeholder et forbud mod at efterprøve sagens realitet i fuldbyrdelsesstaten.

Det følger af artikel 48, at retsforlig og officielt bekræftede dokumenter, der er eksigible i udstedelsesstaten, anerkendes og er eksigible i en anden medlemsstat på samme vilkår som afgørelser.

Ved en anmodning om anerkendelse m.v. af en afgørelse omfatter "bidragsmodtageren" efter artikel 64 også offentlige organer, som handler på vegne af en person, der er berettiget til underholdsbidrag, eller på vegne af et organ, der er berettiget til godtgørelse af ydelser, der er udbetalt i stedet for underholdsbidrag.

Afgørelser truffet i en medlemsstat, der er bundet af Haagerprotokollen af 2007 (Kapitel IV, afdeling 1)

Det følger af artikel 17, at alle afgørelser, der er truffet i medlemsstat, som er bundet af Haagerprotokollen af 2007, skal anerkendes i en anden medlemsstat, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure, og uden at der kan gøres indsigelse mod anerkendelsen. Endvidere er en afgørelse, som er truffet i en medlemsstat, og som er eksigibel i denne medlemsstat, eksigibel i en anden medlemsstat, uden at der kræves en afgørelse om eksigibilitet. Dette indebærer, at sagsøgte som hovedregel ikke kan fremsætte indsigelser mod, at den udenlandske afgørelse anerkendes og fuldbyrdes. Den udenlandske afgørelse skal således fuldbyrdes uden eksekvtur (efterprøvelse).

I relation til udeblivelsesdomme giver artikel 19 dog sagsøgte mulighed for at indgive en anmodning om fornyet prøvelse ved den kompetente myndighed i domsstaten. Denne efterprøvelse er navnlig rettet mod udeblivelsesdomme. Bestemmelsen indebærer, at myndighederne i fuldbyrdelsesstaten er afskåret fra at efterprøve, at stævningen er blevet forkyndt.

Efter artikel 21, stk. 1, finder grundene til afslag på eller suspension af fuldbyrdelsen i henhold til fuldbyrdelsesstatens lov anvendelse, medmindre de er uforenelige med følgende bestemmelser:

- En myndighed skal efter anmodning fra bidragsbetaleren helt eller delvist afslå at fuldbyrde en udenlandsk afgørelse, hvis retten til at fuldbyrde afgørelsen er bortfaldet som følge af forældelse eller anden rettighedsfortabelse som følge af fristoverskridelse enten efter lovgivningen i domsstaten eller i fuldbyrdelsesstaten, alt efter hvilken lov der indeholder den længste forældelsesfrist (stk. 2, 1. led).
- Den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesstaten kan efter anmodning fra bidragsbetaleren helt eller delvist afslå at fuldbyrde den udenlandske afgørelse, hvis den er uforenelig med en afgørelse i den anmodede medlemsstat eller uforenelig med en afgørelse truffet i en anden

medlemsstat eller et tredjeland, når afgørelsen opfylder betingelserne for anerkendelse i fuldbyrdelsesstaten. En afgørelse, som ændrer en tidligere afgørelse som følge af ændrede omstændigheder, anses dog ikke for at være en uforenelig afgørelse (stk. 2, 2. og 3. led).

- Den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesstaten kan derudover efter anmodning helt eller delvist suspendere fuldbyrdelsen af afgørelsen, når bidragsbetaleren har anmodet om fornyet prøvelse i domsstaten efter artikel 19, og hvis eksigibiliteten af retsafgørelsen er suspenderet i domsstaten (stk. 3, 1. led).
- Den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesstaten suspenderer efter anmodning fra bidragsbetaleren fuldbyrdelsen af retsafgørelsen, hvis eksigibiliteten af den er suspenderet i domsstaten (stk. 3, 2. led).

Afgørelse truffet i en medlemsstat, der ikke er bundet af Haagerprotokollen af 2007 (Kapitel IV, afdeling 2)

En afgørelse, der er truffet af en medlemsstat, som ikke er bundet af Haagerprotokollen af 2007, skal efter artikel 23 anerkendes i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure. Bestrides anerkendelsen, kan en berettiget part få fastslået, at afgørelsen om underholdspligt skal anerkendes.

Artikel 24 indeholder følgende grunde til at afslå anerkendelse af en afgørelse:

- Anerkendelse vil åbenbart stride mod grundlæggende retsprincipper (ordre public) i den medlemsstat, hvor afgørelsen søges anerkendt. Denne efterprøvelse omfatter dog ikke kompetencereglerne (litra a).
- Det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument var ikke blevet forkyndt for den udeblevne sagsøgte i så god tid og på en sådan måde, at sagsøgte kunne varetage sine interesser under sagen, medmindre sagsøgte har undladt at tage skridt til at anfægte afgørelsen, selv om sagsøgte havde mulighed for at gøre det (litra b).
- Afgørelsen er uforenelig med en afgørelse truffet mellem de samme parter i den medlemsstat, hvor afgørelsen søges anerkendt (litra c).
- Afgørelsen er uforenelig med en afgørelse, der tidligere er truffet i en anden medlemsstat eller i et tredjeland mellem de samme parter i en tvist, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, og denne tidligere afgørelse opfylder betingelserne for at blive anerkendt i den medlemsstat, hvor afgørelsen søges anerkendt (litra d).

En afgørelse, der ændrer en tidligere afgørelse som følge af ændrede omstændigheder, anses ikke for at være en uforenelig afgørelse i relation til litra c og d.

Artikel 26 fastslår, at en afgørelse, som er eksigibel i domsstaten, kan fuldbyrdes i en anden medlemsstat, når afgørelsen er blevet erklæret for eksigibel i den sidstnævnte stat. Ifølge artikel 30 skal en afgørelse erklæres for eksigibel uden prøvelse efter artikel 24. Begge parter kan efter artikel 32, stk. 1, appellere afgørelsen om eksigibilitet. Under en appelsag kan appelretten efter artikel 34 kun afslå at erklære afgørelsen eksigibel eller ophæve en afgørelse om eksigibilitet af en af de i artikel 24 anførte grunde.

Adgang til domstolsprøvelse, herunder retshjælp og fri proces (Kapitel V)

Efter artikel 44, stk. 1, har parter i en tvist, som er omfattet af forordningen, reel adgang til domstolsprøvelse i en anden medlemsstat, herunder procedurer til fuldbyrdelse, appel eller prøvelse.

I sager omfattet af samarbejdet mellem centralmyndigheder skal den anmodede medlemsstat sikre, at alle, der fremsætter en anmodning, og som har deres opholdssted i den anmodende medlemsstat, har en reel adgang til domstolsprøvelse. For at sikre reel adgang til domstolsprøvelse skal medlemsstaterne yde retshjælp efter reglerne i kapitel V. En medlemsstat er dog ikke forpligtet til at yde retshjælp, hvis og i det omfang procedurerne i denne medlemsstat gør det muligt for parterne at føre sagen, uden at der er behov for retshjælp, og centralmyndigheden gratis stiller de tjenester, der er nødvendige hertil, til rådighed. Retten til retshjælp må ikke være mindre omfattende end den ret til retshjælp, der gælder i tilsvarende interne sager.

Den anmodede medlemsstat yder efter artikel 46 fri proces i forbindelse med alle anmodninger, der efter artikel 56 fremsættes af en bidragsmodtager vedrørende forældres underholdspligt over for en person under 21 år. Henvisningen til artikel 56 indebærer, at bestemmelsen kun finder anvendelse, når anmodningen fremsættes gennem samarbejdet mellem centralmyndigheder, hvorfor bestemmelsen ikke gælder for Danmark. Den kompetente myndighed i den anmodede medlemsstat kan dog i forbindelse med andre anmodninger end anmodninger fra en bidragsmodtager om anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse afslå at yde fri proces, hvis den finder, at anmodningen eller en eventuel appel er åbenlyst ubegrundet.

I tilfælde, der ikke falder ind under artikel 46, kan der efter artikel 47 ydes retshjælp i overensstemmelse med national lov. En part, som i domsstaten har fået hel eller delvis retshjælp eller har været fritaget for gebyrer og sagsomkostninger, har dog i forbindelse med en eventuel anerkendelses-, eksigibilitets- eller fuldbyrdelsesprocedure ret til den mest fordelagtige retshjælp eller den mest omfattende fritagelse for gebyrer og sagsomkostninger i fuldbyrdelsesstatens lovgivning. Endvidere har en part, hvis sag i afgørelsesstaten er blevet behandlet uden omkostninger af en administrativ myndighed, i forbindelse med en eventuel anerkendelses-, eksigibilitets- eller fuldbyrdelsesprocedure ret til tilsvarende retshjælp.

Anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse i Danmark

Bekendtgørelse nr. 1813 af 22. december 2015 om anvendelse af underholdspligtforordningen indeholder bestemmelser om anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse i Danmark af afgørelser, der er omfattet af forordningen.

Bekendtgørelsens §§ 2 og 3 indeholder bestemmelser om behandlingen af anmodninger om fuldbyrdelse efter forordningens kapitel IV, afdeling 1, dvs. anmodninger vedrørende afgørelser fra medlemsstater, der har tilsluttet sig 2007-lovvalgsprotokollen.

Sådanne anmodninger indgives til Ankestyrelsen der, når alle nødvendige dokumenter foreligger, videresender anmodningen til restanceinddrivelsesmyndigheden. Ankestyrelsen kan kun afslå at behandle en anmodning, hvis det er åbenbart, at kravene i forordningen ikke er opfyldt.

Restanceinddrivelsesmyndigheden opkræver den fordring, som følger af afgørelsen. Fuldbyrdelse af retsafgørelsen foretages efter inddrivelsesloven.

Hvis bidragsbetaleren under opkrævningen eller fuldbyrdelsen fremsætter indsigelser om fordringen, forelægger restanceinddrivelsesmyndigheden sagen for statsforvaltningen, der træffer afgørelse herom, herunder om afslag på eller suspension af opkrævningen eller fuldbyrdelsen. Klage over statsforvaltningens afgørelse om indsigelsen om fordringen behandles af Ankestyrelsen.

Fremsættes der der indsigelser om kravets eksistens og størrelse, kan restanceinddrivelsesmyndigheden dog også suspendere fuldbyrdelsen efter § 2, stk. 2, i inddrivelsesloven.

§§ 4–6 indeholder bestemmelser om behandlingen af anmodning om eksigibilitet og fuldbyrdelse af en afgørelse efter forordningens kapitel IV, afdeling 2. Sådanne anmodninger indgives til statsforvaltningen.

Efter forelæggelse fra statsforvaltningen kan Ankestyrelsen afslå at behandle en anmodning, hvis det er åbenbart, at kravene i forordningen ikke er opfyldt.

Når de nødvendige dokumenter foreligger, erklærer statsforvaltningen afgørelsen for eksigibel, jf. forordningens artikel 30.

Har statsforvaltningen ikke indenfor fristen i forordningens artikel 32, stk. 5, modtaget en klage over afgørelsen, videresender statsforvaltningen anmodningen om fuldbyrdelse til restanceinddrivelsesmyndigheden.

Restanceinddrivelsesmyndigheden opkræver den fordring, som følger af afgørelsen. Fuldbyrdelse af afgørelsen foretages efter bestemmelserne inddrivelsesloven.

Klage over statsforvaltningens afgørelse om eksigibilitet indgives til statsforvaltningen, der videresender klagen til Ankestyrelsen. Stadfæstes afgørelsen, videresender Ankestyrelsen anmodningen om fuldbyrdelse til restanceinddrivelsesmyndigheden, jf. ovenfor.

Hvis bidragsbetaleren under opkrævningen fremsætter indsigelser om fordringen, forelægger restanceinddrivelsesmyndigheden sagen for statsforvaltningen, der træffer afgørelse herom, herunder om afslag på eller suspension af opkrævningen eller fuldbyrdelsen. Klage over statsforvaltningens afgørelse om indsigelsen om fordringen behandles af Ankestyrelsen.

Restanceinddrivelsesmyndigheden kan dog også suspendere fuldbyrdelsen efter reglerne i inddrivelsesloven.

§ 7 indeholder bestemmelser om behandlingen af spørgsmål om retshjælp og fri proces i sager, der er omfattet af bekendtgørelsens §§ 2–6. I sager, hvor en afgørelse om børnebidrag, er indbragt for eller søges indbragt for domstolene, træffes afgørelse om fri proces efter forordningens artikel 46 af den ret, som afgørelsen om børnebidrag er indbragt for eller kan indbringes for. Anmodninger om fri proces efter forordningens artikel 47, stk. 1, behandles efter retsplejelovens regler, jf. punkt 3.1.2.2.6.

3.1.2.2.4. Den Nordiske Inddrivelseskonvention

Nordisk konvention af 23. marts 1962 om inddrivelse af underholdsbidrag, som ændret ved overenskomst af 25. februar 2000, (Den Nordiske Inddrivelseskonvention – bekendtgørelse nr. 21 af 29. juli 1963 og bekendtgørelse nr. 13 af 4. april 2002, begge Lovtidende C) indeholder følgende bestemmelse om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdsbidrag mellem de nordiske lande uden eksekvatur (efterprøvelse):

”Retskraftig dom, administrativ beslutning eller en af offentlig myndighed godkendt aftale, hvorefter nogen i en af kontraherende stater er forpligtet til at betale underholdsbidrag til ægtefælle, tidligere ægtefælle, barn, stedbarn eller barnets mor, skal umiddelbart anerkendes i de andre kontraherende stater.

Retskraftig dom, administrativ beslutning, af offentlig myndighed godkendt aftale eller anden skriftlig aftale, hvorefter nogen i en af kontraherende stater er forpligtet til at betale sådant bidrag, og som kan fuldbyrdes i denne stat, skal på begæring fuldbyrdes umiddelbart i en anden kontraherende stat. Det samme gælder en endnu ikke retskraftig dom og en af retten afsagt kendelse eller beslutning, som kan fuldbyrdes efter reglerne om retskraftige domme.”

Efter kapitel 4 (§§ 6–7) i bidragsopkrævningsbekendtgørelsen indgives anmodning om opkrævning på grundlag af en afgørelse om underholdspligt, der er omfattet af Den Nordiske Inddrivelseskonvention, til restanceinddrivelsesmyndigheden, der opkræver og inddriver fordringen efter inddrivelsesloven. Indsigelser om fordringen behandles af statsforvaltningen, hvis afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen.

3.1.2.2.5. Fuldbyrdelse af bidragsafgørelser i Danmark

Fuldbyrdelse af krav på underholdsbidrag er reguleret af inddrivelsesloven. Loven gælder for opkrævning og inddrivelse af fordringer, der opkræves eller inddrives af det offentlige. Dette omfatter også udenlandske bidragskrav.

Det er restanceinddrivelsesmyndigheden (SKAT), der forestår inddrivelsen. Inddrivelsen sker ved hjælp af afdragsordning, modregning, lønindeholdelse og udpantning.

Klager over restanceinddrivelsesmyndighedens afgørelser om inddrivelse af fordringer m.v., herunder om modregning og lønindeholdelse samt om kravets eksistens og størrelse, når spørgsmålet herom vedrører restanceinddrivelsesmyndighedens administration, kan indbringes for Landsskatteretten.

Andre indsigelser mod fordringens eksistens og størrelse behandles af fordringshaveren. Når det drejer sig om udenlandske bidragskrav, der er omfattet af en konvention m.v. om underholdspligt, er det statsforvaltningen, der er fordringshaveren, jf. ovenfor.

Efter lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. (lovbekendtgørelse nr. 572 af 20. juni 2001 med senere ændringer) træffer fogedretten afgørelse om indsigelser mod udlæg, som er foretaget af restanceinddrivelsesmyndighedens pantefogeder. Fogedrettens afgørelse om indsigelser kan kæres til landsretten.

3.1.2.2.6. Fri proces

Reglerne om fri proces findes i retsplejelovens kapitel 31. Efter lovens § 325 kan der efter ansøgning meddeles en person fri proces, hvis den pågældende opfylder visse økonomiske betingelser og ikke har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen.

Efter § 328 kan fri proces gives, hvis ansøgeren skønnes at have rimelig grund til at føre proces. I vurderingen heraf indgår blandt andet sagens betydning for ansøgeren, udsigten til, at ansøgeren vil få medhold i sagen, sagsgenstandens størrelse og størrelsen af de forventede omkostninger. Fri proces efter § 328 meddeles af justitsministeren. Afslag på fri proces kan påklages til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger efter, at ansøgeren har fået meddelelse om afslaget.

Efter §§ 1 og 3 i bekendtgørelse nr. 1435 af 1. december 2015 om fri proces meddeles fri proces efter retsplejelovens § 328 til en enlig ansøger med en årlig indtægt før skat på 308.000 kr. eller mindre. Lever ansøgeren i et samlivsforhold, kan fri proces meddeles, hvis summen af parrets indtægtsgrundlag er 391.000 kr. eller mindre. Disse indtægtsgrænser forhøjes med 53.000 kr. for hvert barn, herunder stedbørn og plejebørn, under 18 år, som enten bor hos ansøgeren eller i overvejende grad forsørges af denne. Er ansøgeren under 18 år, kan der tillige tages hensyn til forældrenes økonomiske forhold.

Justitsministeren kan efter § 329 efter ansøgning meddele en part fri proces, når særlige grunde taler for det, selvom den pågældende ikke opfylder ovennævnte betingelser. Dette gælder navnlig i sager, som er af principiel karakter eller af almindelig offentlig interesse, eller som har væsentlig betydning for ansøgerens sociale eller erhvervsmæssige situation. Afslag på fri proces kan påklages til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger efter, at ansøgeren har fået meddelelse om afslaget.

3.1.3. Beskyttelse af personoplysninger

Som det fremgår af punkt 2.2.3., skal centralmyndighederne efter konventionens artikel 6 og 7 bl.a. hjælpe hinanden med at lokalisere parterne og med at indhente oplysninger om parternes indkomst og formue. Formålet med bestemmelserne er at give en part mulighed for at forfølge en berettiget interesse ved at søge at få fastslået, fuldbyrdet eller ændret et krav på underholdsbidrag.

Samarbejdet efter artikel 6 og 7 foregår typisk på den måde, at centralmyndigheden i en kontraherende stat anmoder centralmyndigheden i en anden kontraherende stat om oplysninger, der er omfattet af de to bestemmelser. Hvis centralmyndigheden i den anmodede stat ikke selv er i besiddelse af oplysningerne eller har adgang til dem, videresender centralmyndigheden anmodningen til den rette myndighed i den anmodede stat. Denne myndighed besvarer anmodningen ved enten at sende oplysningerne til centralmyndigheden i myndighedens egen stat eller ved at sende oplysningerne direkte til centralmyndigheden – eller en anden myndighed – i den anmodende stat.

De oplysninger, som der kan være tale om at videregive efter artikel 6 og 7, omfatter navnlig oplysninger om parternes adresser, indkomst- og formueforhold og arbejdsgivere. Der kan dog også være tale om oplysninger om parternes slægtsforhold, civilstand m.v., f.eks. børn, forældremyndighed, ægtefælle, separation og skilsmisse. Behandling af sager efter artikel 6 og 7 kan forudsætte videregivelse af oplysninger både internt i den anmodede stat og mellem myndigheder i involverede kontraherende stater.

Som det også fremgår af punkt 2.2.3., afhænger det af lovgivningen i den anmodede stat, i hvilket omfang anmodninger efter artikel 6 og 7 kan imødekommes.

I dansk ret er videregivelse af de omhandlede oplysninger reguleret af persondataloven (lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger).

Persondataloven gælder ifølge lovens § 4, stk. 1, for behandling af oplysninger, som udføres for en dataansvarlig, der er etableret i Danmark, hvis aktiviteterne finder sted inden for Det Europæiske Fællesskabs område.

Efter lovens § 3 forstås ved "behandling" enhver operation eller række af operationer med eller uden brug af elektronisk databehandling, som oplysninger gøres til genstand for. Dette omfatter bl.a. videregivelse af oplysninger.

Behandling – herunder videregivelse – af ikke-fortrolige oplysninger og almindeligt fortrolige oplysninger skal ske i overensstemmelse med persondatalovens § 6. Oplysninger om en parts arbejdsgiver og ikke-beskyttede adresse må betragtes som en ikke-fortrolig oplysning, mens oplysninger om en parts indkomst- og formueforhold og beskyttede adresse må betragtes som almindeligt fortrolige oplysninger. Disse oplysninger er således omfattet af lovens § 6.

Efter lovens § 6 kan behandling af de omhandlede oplysninger bl.a. ske, hvis den registrerede har givet udtrykkeligt samtykke hertil (stk. 1, nr. 1), eller hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt (stk. 1, nr. 6). Behandling kan endvidere ske, hvis behandlingen er nødvendig for, at den dataansvarlige eller den tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, kan forfølge en berettiget interesse, og hensynet til den registrerede ikke overstiger denne interesse (stk. 1, nr. 7).

Efter lovens § 8, stk. 1, må der for den offentlige forvaltning ikke behandles oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end de i § 7, stk. 1, nævnte (dvs. andre oplysninger end oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold), medmindre det er nødvendigt for varetagelsen af myndighedens opgaver. Oplysninger om slægtsforhold og civilstand må generelt betragtes som oplysninger om "rent private forhold" efter lovens § 8, stk. 1.

Efter lovens § 8, stk. 2, må oplysninger omfattet af stk. 1 ikke videregives. Videregivelse kan dog bl.a. ske, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen, eller hvis videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår.

Videregivelse af oplysninger efter lovens §§ 6 og 8 skal ske i overensstemmelse med § 5, stk. 1–3. Efter disse bestemmelser skal oplysningerne behandles i overensstemmelse med god databehandlingskik. Indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og senere behandling må ikke være uforenelig med disse formål. Oplysninger, som behandles, skal være relevante og

tilstrækkelige og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles.

Med hensyn til overførsel af oplysninger til tredjelande fremgår det af lovens § 27, stk. 1, at der kun må ske overførsel af oplysninger, såfremt det land, som oplysningerne overføres til, tilsikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Ved et "tredjeland" forstås ifølge lovens § 3, nr. 9, en stat, som ikke indgår i Det Europæiske Fællesskab, og som ikke har gennemført aftaler, der er indgået med Det Europæiske Fællesskab, og som indeholder regler svarende til direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger. Vurderingen af, om beskyttelsesniveauet i et tredjeland er tilstrækkeligt, sker efter § 27, stk. 2, på grundlag af samtlige de forhold, der har indflydelse på en overførsel, herunder navnlig oplysningernes art, behandlingens formål og varighed, oprindelseslandet og det endelige bestemmelsesland, samt de retsregler, regler for god forretningsskik og sikkerhedsforanstaltninger, som gælder i det pågældende tredjeland.

Selvom det tredjeland, som oplysningerne søges overført til, ikke tilsikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau i overensstemmelse med § 27, stk. 1 og 2, kan der efter § 27, stk. 3, bl.a. overføres oplysninger til det pågældende land, hvis den registrerede har givet udtrykkeligt samtykke (stk. 3, nr. 1), eller hvis overførsel er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares (stk. 3, nr. 2).

Efter § 27, stk. 4, kan tilsynsmyndigheden – Datatilsynet – uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde give tilladelse til, at der overføres oplysninger til tredjelande, som ikke opfylder betingelserne i stk. 1, såfremt den dataansvarlige yder tilstrækkelige garantier for beskyttelse af de registreredes rettigheder. Sådanne garantier kan navnlig fremgå af kontraktbestemmelser, som medfører, at det beskyttelsesniveau, som loven tilsigter at sikre, ikke forringes væsentligt.

Efter § 27, stk. 5, kan overførsel af oplysninger til tredjelande ske uden tilladelse efter stk. 4, 1. pkt., på grundlag af kontrakter, der er i overensstemmelse med standardkontraktbestemmelser, som er godkendt af Europa-Kommissionen. Det er en forudsætning for, at overførsel kan ske uden tilladelse, at de anvendte kontraktbestemmelser er i fuld overensstemmelse med Kommissionens standardkontraktbestemmelser. Hvis der foretages ændringer i forhold til Kommissionens standardkontraktbestemmelser, skal der indhentes tilladelse fra Datatilsynet efter stk. 4.

Endelig følger det af § 27, stk. 6, at reglerne i loven i øvrigt finder anvendelse ved overførsel af oplysninger til tredjelande efter stk. 1 og 3-5.

Der er således ikke generelt noget til hinder for, at danske myndigheder videregiver de omhandlede oplysninger til myndighederne i et andet land, forudsat at den danske myndighed sikrer sig, at videregivelsen sker i overensstemmelse med persondataloven.

Persondatalovens begrænsninger i adgangen til at videregive oplysninger suppleres af konventionens bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger i artikel 38-40, jf. punkt 2.2.8.

3.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

3.2.1. Vurdering af dansk tilslutning til konventionen

Konventionen supplerer og udbygger det internationale samarbejde om underholdspligt, som Danmark deltager i. I forhold til EU-medlemsstaterne og de nordiske lande vil konventionens procedurebestemmelser vige for bestemmelserne i underholdspligtforordningen og den nordiske inddrivelseskonvention, men konventionens samarbejdsbestemmelser vil have betydning i forhold til disse stater.

Med hensyn til inddrivelse af danske bidragsafgørelser i andre konventionsstater vil samarbejdsbestemmelserne give restanceinddrivelsesmyndigheden mulighed for at indhente oplysninger om f.eks. formue- og lønforholdene for en bidragsbetaler i udlandet til brug for behandlingen af en sag om inddrivelse af bidrag. Dette vil kunne lette sagsbehandlingen i et vist omfang og vil herunder kunne føre til, at det undlades at fremsende en anmodning om inddrivelse, hvis det på forhånd er klart, at bidragsbetaleren hverken har formue eller indtægt, der kan være genstand for inddrivelse.

Konventionens procedurebestemmelser har til formål at forenkle, effektivere og forkorte anerkendelses- og fuldbyrdelsesprocedurerne. Samtidig kan retshjælpsbestemmelserne give restanceinddrivelsesmyndigheden og bidragsmodtageren mulighed for at få gratis retshjælp til sager om inddrivelse af bidrag i udlandet, navnlig ved inddrivelse af børnebidrag.

I relation til sager fra udlandet til Danmark giver konventionen en udenlandsk centralmyndighed mulighed for at indgive visse anmodninger og anmode om visse oplysninger. De relevante danske myndigheder modtager allerede i dag sådanne anmodninger og søger at behandle og besvare dem inden for den gældende lovgivning. Konventionens samarbejdsbestemmelser vil på denne måde formalisere det allerede eksisterende ulovbestemte samarbejde.

Konventionens bestemmelser om gratis retshjælp har ikke betydning for indkomne sager, da de behandles af administrative myndigheder. Retshjælpsbestemmelserne vil dog finde anvendelse, hvis der træffes afgørelse om afslag om fuldbyrdelse af en udenlandsk afgørelse, og denne afgørelse indbringes for domstolene efter grundlovens § 63. Sådanne sager er yderst sjældne, og bidragsmodtageren har i dag mulighed for at få fri proces efter reglerne herom i retsplejeloven. Det vurderes derfor ikke, at konventionens retshjælpsbestemmelser vil medføre merudgifter af betydning.

Det er på den baggrund Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at en dansk tilslutning til konventionen vil styrke inddrivelsen af danske bidragskrav i udlandet. Samtidig skønnes konventionen ikke at ville påføre myndighederne nye opgaver eller medføre merudgifter af betydning.

3.2.2. Metode til gennemførelsen af konventionen i dansk ret

Det foreslås, at konventionen gennemføres i dansk ret ved inkorporering. Konventionens bestemmelser bliver herved en del af dansk ret, og konventionens bestemmelser bliver direkte bindende for borgerne. Dette vil bl.a. betyde, at afgørelser om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser i Danmark og om retshjælp skal træffes direkte efter bestemmelserne herom i konventionen

Det foreslås videre, at social- og indenrigsministeren skal kunne bestemme, at loven helt eller delvis finder anvendelse på overenskomster om ændring af konventionen.

3.2.3. Konventionens anvendelse for Danmark

Ved tilslutning til konventionen har Danmark mulighed for at bestemme, hvordan konventionen skal finde anvendelse for Danmark. Dette sker ved at tage de forbehold eller afgive de erklæringer, der beskrives i det følgende.

Efter *artikel 62* kan en kontraherende stat ved tilslutningen til konventionen tage følgende forbehold:

1. Efter artikel 2, stk. 1, litra a, finder konvention anvendelse på underholdspligt, der følger af et forældre-barn forhold over for en person under 21 år. Efter bestemmelsens stk. 2 kan en kontraherende stat forbeholde sig ret til at begrænse denne bestemmelse til personer under 18 år.

2, Efter artikel 20, stk. 1, skal en afgørelse, som er truffet i en kontraherende stat (afgørelsesstaten), bl.a. anerkendes og fuldbyrdes i andre kontraherende stater i følgende situationer:

- Den bidragsberettigede havde sit sædvanlige opholdssted i afgørelsesstaten, da sagen blev anlagt,
- Parterne har indgået en skriftlig aftale om kompetence, dog ikke i tvister vedrørende underholdspligt over for børn.
- Afgørelsen er truffet af en myndighed, der udøver kompetence i en sag om retlig status eller forældreansvar, medmindre denne kompetence alene støttes på en af parternes nationalitet.

Efter bestemmelsens stk. 3 kan en kontraherende stat tage forbehold for ikke at anerkende og fuldbyrde en afgørelse, selvom afgørelsen opfylder en af disse tre betingelser.

3. En kontraherende stat kan efter artikel 30, stk. 8, forbeholde sig ret til ikke at anerkende og fuldbyrde en aftale om underholdsbidrag.

4. Efter artikel 44, stk. 3, skal alle meddelelser mellem centralmyndigheder ske på et officielt sprog i den anmodede stat eller på engelsk eller fransk, medmindre de involverede centralmyndigheder har aftalt andet. En kontraherende stat kan dog tage forbehold, hvad angår brug af engelsk eller fransk. Disse forbehold kan på et hvilket som helst tidspunkt tilbagekaldes.

Artikel 63 giver en kontraherende stat mulighed for at afgive erklæring om følgende:

1. Efter artikel 2, stk. 1, litra c, finder konventionen anvendelse på ægtefællebidrag, dog ikke bestemmelserne i kapitel II om administrativt samarbejde og kapitel III om anmodninger via centralmyndigheder, herunder retshjælp. Efter bestemmelsens stk. 3 kan en kontraherende stat erklære, at den vil udvide anvendelsesområdet for hele eller dele af konventionen til alle former for underholdspligt, som udspringer af familieforhold, slægtskab, ægteskab eller svogerskab, herunder underholdspligt over for sårbare personer.

2. Anmodninger efter artikel 10 skal efter artikel 11 indeholde en række oplysninger. Artikel 11 giver en kontraherende stat mulighed for at erklære, at anmodninger efter artikel 10 skal indeholde yderligere oplysninger.
3. Ydelse af gratis retshjælp ud over, hvad der følger af artikel 15 (artikel 16, stk. 1).
4. Anvendelse af proceduren for anerkendelse og fuldbyrdelse i artikel 24 i stedet for proceduren i artikel 23 (artikel 24, stk. 1).
5. Anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse af aftale om underholdspligt kan kun indgives gennem centralmyndigheden (artikel 30, stk. 7).
6. Til hvilke sprog anmodninger skal være oversat (artikel 44, stk. 1 og 2).
7. Efter artikel 61, stk. 1, kan en stat, der består af flere territoriale enheder, hvor forskellige retssystemer finder anvendelse, ved tilslutningen til konventionen erklære, at konventionen skal finde anvendelse i samtlige dens territoriale enheder eller kun i en eller flere af disse.

Disse erklæringer kan afgives ved tilslutningen til konventionen eller på et hvilket som helst tidspunkt herefter, og kan når som helst ændres eller tilbagekaldes. Territorialt forbehold efter artikel 61 kan dog kun tages ved tilslutningen.

Som det fremgår af punkt 8, afgav EU ved tilslutningen til konventionen i henhold til konventionens artikel 2, stk. 3, erklæring om, at anvendelsesområdet for konventionens kapitel II og III udvides til også at omfatte underholdspligt mellem ægtefæller og tidligere ægtefæller.

Der foreslås, at Danmark ved tilslutningen til konventionen efter artikel 62, jf. artikel 44, stk. 3, tager forbehold for brugen af fransk i meddelelser mellem centralmyndighederne.

Samtidig afgives der efter § 63, jf. § 44, stk. 1, erklæring om, at anmodninger fra de andre nordiske lande kan indgives på det pågældende lands sprog. Der henvises i den forbindelse til den nordiske sprogkonvention.

Endvidere afgives der efter § 63, jf. § 61, stk. 1, erklæring om, at konventionen ikke skal finde anvendelse for Færøerne og Grønland.

Endelig foreslås det, at Danmark ligesom de øvrige EU-medlemsstater afgiver erklæring om, at anvendelsesområdet for konventionens kapitel II og III udvides til også at omfatte underholdspligt mellem ægtefæller og tidligere ægtefæller.

Samtidig foreslås det, at social- og indenrigsministeren kan bestemme, at loven helt eller delvis finder anvendelse på overenskomster om ændring af konventionen.

3.2.4. Behandlingen i Danmark af sager der er omfattet af konventionen

Som anført i afsnit 2.2.5. fremgår det af konventionens artikel 23, 31 og 33, at proceduren for anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser fra andre konventionsstater følger af reglerne i den anmodede stat, dog med forbehold for bestemmelserne i konventionen. Fuldbyrdelsesstaten skal tilbyde fuldbyrdelsesmetoder, der mindst svarer til de metoder, der gælder for nationale sager.

Med hensyn til regulering af, hvordan konventionen skal anvendes i Danmark, foreslås en ordning svarende til den ordning, der i dag gælder for Haagerkonventionen af 1958 og Haagerkonventionen af 1973 (se punkt 3.1.2.2.2.), idet Haagerkonventionen af 2007 skal træde i stedet for disse konventioner. Dette indebærer, at sager efter konventionen behandles administrativt af statsforvaltningen, Ankestyrelsen og restanceinddrivelsesmyndigheden, og at reglerne herom fastsættes af social- og indenrigsministeren. Det foreslås samtidig, at Ankestyrelsen udpeges som centralmyndighed for konventionen, dog sådan at restanceinddrivelsesmyndigheden varetager centralmyndighedens opgave med hensyn til at fremsætte anmodninger om inddrivelse af underholdsbidrag i udlandet.

Med hensyn til behandling af sager om retshjælp og fri proces foreslås samme ordning som vedrørende underholdspligtforordningen, således at i sager, hvor en afgørelse om børnebidrag er indbragt for eller søges indbragt for domstolene, træffes afgørelse om fri proces af den ret, som afgørelsen om børnebidrag er indbragt for eller kan indbringes for, mens andre anmodninger om fri proces behandles efter retsplejelovens regler, jf. punkt 3.1.2.2.6.

Denne ordning giver lige som den gældende ordning mulighed for at tilpasse behandlingen af sager efter konventionen til eventuelle ændringer i myndighedsstrukturen samt mulighed for at foretage ændringer, der kan gøre sagsbehandlingen mere effektiv.

Endelig bemærkes, at Haagerkonventionen fra 2007 indeholder bestemmelser om administrativt samarbejde, herunder om videregivelse af oplysninger til brug for andre landes behandling af sager om underholdspligt. Videregivelse af oplysninger om personer – f.eks. oplysninger om en bidragsbetalers formue- og indkomstforhold – skal ske i overensstemmelse med persondataloven (punkt 3.1.3) og konventionens artikel 38–40 (punkt 2.2.8). Der er ikke behov for at lovgive herom.

3.3. Den foreslåede ordning

Som foreslået i punkt 3.2.2. gennemføres Haagerkonventionen af 2007 i dansk ret ved inkorporering. Det foreslås, at reglerne herom indsættes i en ny hovedlov.

Loven skal samtidig indeholde hjemmel for social- og indenrigsministeren til at træffe de bestemmelser og fastsætte de regler, der er nødvendige for konventionens anvendelse for Danmark og om behandlingen i Danmark af sager efter konventionen. Bestemmelser om behandlingen af sager om retshjælp og fri proces fastsættes dog efter forhandling med justitsministeren, der har ressortansvaret for lovgivningen om retshjælp og fri proces..

Ved tilslutningen til konventionen tages de forbehold og afgives de erklæringer, der er nævnt i punkt 3.2.3.

Der henvises til lovforslagets §§ 1 og 2 med tilhørende bemærkninger.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser af betydning for det offentlige.

Det bemærkes i den forbindelse, at Danmark allerede har et tilsvarende konventionssamarbejde om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt med alle de stater, der har tilsluttet sig konventionen, bortset fra Bosnien–Herzegovina og Montenegro, og at danske myndigheder besvarer anmodninger fra udlandet om oplysninger til brug for udenlandske myndigheders behandling af sager om underholdspligt. Endvidere behandles sager om underholdspligt i Danmark hovedsageligt af administrative myndigheder, hvorfor der kun undtagelsesvist er behov for at give en bidragsmodtager i udlandet fri proces. I undtagelsessituationer giver retsplejeloven dog en bidragsmodtager i udlandet mulighed for at få fri proces til at indbringe en administrativ afgørelse om afslag på anerkendelse eller fuldbyrdelse af en afgørelse om underholdsbidrag for domstolene.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

EU og Danmark indgik i 2006 aftale om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (herefter parallelaftalen). Formålet med aftalen var at anvende bestemmelserne i Bruxelles I-forordningen (Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område) i forbindelserne mellem EU og Danmark.

Efter parallelaftalen deltager Danmark ikke i vedtagelsen af ændringer til Bruxelles I-forordningen, og sådanne ændringer er ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Danmark, men når der vedtages ændringer til forordningen, meddeler Danmark Kommissionen, hvorvidt Danmark vil gennemføre indholdet af ændringerne (aftalens artikel 3).

Bruxelles I-forordningen og parallelaftalen blev gennemført i dansk ret ved lov nr. 1563 af 20. december 2006 om Bruxelles I-forordningen m.v.

Bruxelles I-forordningen indeholdt på det tidspunkt bl.a. regler om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende underholdspligt.

Ifølge artikel 68, stk. 1, i underholdspligtforordningen ændrede underholdspligtforordningen Bruxelles I-forordningen ved at træde i stedet for de bestemmelser i Bruxelles I-forordning, der fandt anvendelse på underholdspligt. Underholdspligtforordningen betragtes således som en ændring af Bruxelles I-forordningen, og i medfør af parallelaftalens artikel 3 meddelte Danmark Kommissionen, at Danmark ville gennemføre indholdet af underholdspligtforordningen i det omfang, underholdspligtforordningen trådte i stedet for bestemmelserne om underholdspligt i Bruxelles I-forordningen.

Ved bekendtgørelse nr. 69 af 29. januar 2009 om gennemførelse af underholdspligtforordningen bestemtes det, at bestemmelserne i underholdspligtforordningen gælder for Danmark, bortset fra bestemmelserne i forordningens kapitel III og VII (lovvalg og samarbejde mellem centralmyndigheder). Bestemmelserne i artikel 2 (definitioner) og kapitel IX (almindelige og afsluttende bestemmelser) gælder kun i det omfang, de vedrører kompetence, anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser samt adgang til domstolsprøvelse.

Bruxelles I-forordningen er efterfølgende ændret ved forordning nr. 1215/2012. Det fremgår nu af forordningens artikel 1, stk. 2, litra e, at den ikke finder anvendelse på underholdspligt. Som følge af ændringen af forordningen blev lov om Bruxelles I-forordningen m.v. ændret ved lov nr. 518 af 28. maj 2013. Det fremgår nu af lovens § 1, at bestemmelserne i underholdspligtforordningen gælder her i landet dog således, at bestemmelserne i forordningens kapitel III om lovvalg og kapitel VII om samarbejde mellem centralmyndigheder ikke gælder her i landet. Bestemmelserne i forordningens artikel 2 og kapitel IX gælder kun i det omfang, de vedrører kompetence, anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser samt adgang til domstolsprøvelse.

Efter artikel 5, stk. 2, i parallelaftalen om Bruxelles I-forordningen skal Danmark afholde sig fra at indgå internationale aftaler, som kan berøre eller ændre anvendelsesområdet for Bruxelles I-forordningen og underholdspligtforordningen, medmindre det sker efter aftale med Unionen, og der er fundet tilfredsstillende ordninger med hensyn til forholdet mellem parallelaftalen og den pågældende internationale aftale. Ved Kommissionens afgørelse af 27. marts 2015 om bemyndigelse af Kongeriget Danmark til at ratificere konventionen af 23. november 2007 om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag fik Danmark efter artikel 5, stk. 2, i parallelaftalen bemyndigelse til at tilslutte sig Haagerkonventionen af 2007.

Ved Rådets afgørelse af 9. juni 2011 om godkendelse på Den Europæiske Unions vegne af Haagerkonventionen af 23. november 2007 om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag (2011/432/EU) tilsluttede alle EU-medlemsstater sig Haagerkonventionen af 2007. Rådsafgørelsen er omfattet af Danmarks retsforbehold, og den gælder derfor ikke for Danmark. Ifølge afgørelsens artikel 4 skulle EU ved deponeringen af godkendelsesinstrumentet i henhold til konventionens artikel 2, stk. 3, erklære, at den vil udvide anvendelsesområdet for konventionens kapitel II og III til også at omfatte underholdspligt mellem ægtefæller og tidligere ægtefæller. Endvidere skulle EU afgive en ensidig erklæring, hvorefter EU forpligter sig til inden for syv år at undersøge muligheden for at udvide hele konventionens anvendelsesområde til alle former for underholdspligt, som udspringer af familieforhold, slægtskab, ægteskab eller svogerskab.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 24. juni 2016 til den 2. august 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Barnets Tarv Nu, Byretterne, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, Domstolsstyrelsen, Et barn to forældre, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Chefer i Statsforvaltningen, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, Kvinderådet, Landsforeningen Børn og Samvær, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Mandekrisecentret, Mødrehjælpen, Red Barnet, Statsforvaltningen, Vestre Landsret og Østre Landsret.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Kommissionen har efter parallelaftalen om Bruxelles I-forordningen bemyndiget Danmark til at tilslutte sig Haagerkonventionen af 2007.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bemærkninger

Til § 1

Efter den foreslåede bestemmelse i § 1, stk. 1, gælder bestemmelserne i Haagerkonventionen af 23. november 2007 om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag til familiemedlemmer (Haagerkonventionen af 2007) her i landet. Med bestemmelsen bliver konventionen inkorporeret i dansk ret. Konventionens bestemmelser bliver herved en del af dansk ret, og konventionens bestemmelser bliver direkte bindende for borgerne og de involverede myndigheder. Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.2.2. og 3.3.

Den danske oversættelse af konventionen, der efter stk. 2 medtages som et bilag til loven, er ikke konventionens autentiske tekst. De bindende og autentiske tekster er de engelske og franske konventionstekster, som findes på Haagerkonferencens hjemmeside hcch.net.

Det foreslås i *stk. 3*, at konventionens bestemmelser ikke finder anvendelse i det indbyrdes forhold mellem Danmark og henholdsvis Færøerne og Grønland. Dette skyldes bl.a., at bidragsafgørelser truffet i Danmark umiddelbart anerkendes og kan fuldbyrdes på Færøerne og i Grønland – og omvendt.

Til § 2

Den foreslåede bestemmelse i § 2 giver social- og indenrigsministeren mulighed for at træffe de bestemmelser og fastsætte de regler, der er nødvendige for konventionens anvendelse for Danmark og behandlingen i Danmark af sager efter konventionen.

Efter bestemmelsen i *stk. 1* træffer social- og indenrigsministeren bestemmelse om konventionens anvendelse for Danmark. Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, punkt 3.2.3., vil Danmark ved tilslutningen til konventionen tage forbehold og afgive erklæring om følgende:

- Forbehold for brugen af fransk i meddelelser mellem centralmyndighederne.
- Erklæring om, at anmodninger fra de andre nordiske lande kan indgives på det pågældende lands sprog.
- Erklæring om, at konventionen ikke skal finde anvendelse på Færøerne og i Grønland.
- Erklæring om, at anvendelsesområdet for konventionens kapitel II og III udvides til også at omfatte underholdspligt mellem ægtefæller og tidligere ægtefæller.

Efter bestemmelsen kan social- og indenrigsministeren endvidere bestemme, at loven helt eller delvis finder anvendelse på overenskomster om ændring af konventionen.

Efter bestemmelsen i *stk. 2* udpeger social- og indenrigsministeren en centralmyndighed for konventionen og fastsætter regler for dens virksomhed. I samråd med vedkommende minister kan social- og indenrigsministeren træffe bestemmelse om at overlade bestemte dele af centralmyndighedens opgaver til andre myndigheder. Det er intentionen at opretholde den gældende ordning, hvorefter Ankestyrelsen er udpeget som centralmyndighed, og opgaven med at anmode om inddrivelse af danske bidragskrav i udlandet er overladt til SKAT.

Som centralmyndighed skal Ankestyrelsen informere om konventionen, modtage og videresende anmodninger m.v. efter konventionen, samarbejde med centralmyndighederne i de øvrige stater, der har tiltrådt konventionen, og udføre de opgaver, som ifølge konventionen i øvrigt påhviler centralmyndigheden.

Endelig fastsætter social- og indenrigsministeren efter bestemmelsen i *stk. 3* bestemmelser om behandlingen her i landet af sager, der er omfattet af konventionen. Bestemmelser om behandlingen af sager om retshjælp og fri proces fastsættes efter forhandling med justitsministeren.

Det foreslås, at den gældende ordning opretholdes, således at behandlingen her i landet af sager, der er omfattet af konventionen, reguleres af bestemmelser, der er fastsat af social- og indenrigsministeren, og at sagerne behandles af Ankestyrelsen, statsforvaltningen og restanceinddrivelsesmyndigheden. Proceduren i artikel 23 forventes gennemført sådan, at statsforvaltningen træffer afgørelse om anerkendelse og fuldbyrdelse i Danmark af en udenlandsk afgørelse m.v. fra en anden konventionsstat. Fremsættes der indsigelser mod afgørelsen, genoptager statsforvaltningen sagen og tager stilling til indsigelserne. Denne afgørelse kan indbringes for

Ankestyrelsen. Ankestyrelsens afgørelse kan indbringes for domstolene efter grundlovens § 63. Behandlingen af sager efter konventionen vil dog kunne tilpasses til eventuelle ændringer i myndighedsstrukturen, ligesom der vil kunne foretages ændringer, der kan gøre sagsbehandlingen mere effektiv.

Indbringelse af en afgørelse for Ankestyrelsen eller for retten har ikke opsættende virkning. Ankestyrelsen og den ret, som en sag indbringes for efter grundlovens § 63, kan dog i overensstemmelse med forvaltningsretlige og retsplejeretlige principper suspendere inddrivelsen, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Skal inddrivelsen på grundlag af en afgørelse omfattet af konventionen foretages i udlandet, indgives anmodningen om opkrævning til restanceinddrivelsesmyndigheden, der forestår fremsendelsen af anmodningen til udlandet.

Med hensyn til behandling af sager om retshjælp og fri proces anvendes samme ordning som vedrørende underholdspligtforordningen, således at i sager, hvor en afgørelse om børnebidrag er indbragt for eller søges indbragt for domstolene, træffes afgørelse om fri proces af den ret, som afgørelsen om børnebidrag er indbragt for eller kan indbringes for, mens andre anmodninger om fri proces behandles efter retsplejelovens regler, jf. punkt 3.1.2.2.6.

Endelig giver bestemmelsen social- og indenrigsministeren mulighed for at fastsætte regler om opkrævning efter konventionens artikel 8 af betaling for omkostningerne ved "særlige foranstaltninger" efter artikel 7, herunder hvilke foranstaltninger der kan opkræves betaling for. Den betaling, der opkræves, kan ikke overstige udgifterne ved gennemførelsen af foranstaltningen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 3.2.3., 3.2.4. og 3.3.

Til § 3

Efter den foreslåede bestemmelse i § 3 fastsættes tidspunktet for ikrafttræden af loven – og dermed for tilslutningen til Haagerkonventionen af 2007 – af social- og indenrigsministeren. Dette er mere hensigtsmæssigt end et fastsat ikrafttrædelsestidspunkt, fordi konventionen efter artikel 60, stk. 1, litra a, vil træde i kraft for Danmark den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter deponeringen af det danske tiltrædelsesinstrument, og deponeringstidspunktet kendes ikke ved fremsættelsen af lovforslaget.

Konventionen indeholder i artikel 56 overgangsregler (se de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.8.), der efter den foreslåede bestemmelse i § 1 finder direkte anvendelse i Danmark.

Efter artikel 56, stk. 1, finder konventionen anvendelse på anmodninger i medfør af artikel 7 (særlige foranstaltninger, jf. punkt 2.2.3.), kapitel III (anmodninger via centralmyndighederne, jf. punkt 2.2.4.) og direkte anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse, der modtages i den anmodende stat, efter at konventionen er trådt i kraft mellem den anmodende stat og den anmodede stat.

Hvis betingelserne for anerkendelse og fuldbyrdelse i 2007-konventionen forhindrer anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse truffet i afgørelsesstaten, før konventionen trådte i kraft i den pågældende

stat, og afgørelsen ellers ville blive anerkendt og fuldbyrdet i medfør af Haagerkonventionen af 1958 eller 1973, finder betingelserne i sidstnævnte konvention anvendelse, hvis den var i kraft i afgørelsesstaten, da afgørelsen blev truffet (artikel 56, stk. 2).

Den anmodede stat er ifølge artikel 56, stk. 3, ikke forpligtet til at fuldbyrde en afgørelse eller en aftale om underholdsbidrag, i det omfang der er tale om betalinger, der forfalder, før konventionen trådte i kraft mellem afgørelsesstaten og den anmodede stat, bortset fra underholdspligt, der følger af et forældre-barn forhold over for en person under 21 år. Denne mulighed vil ikke blive udnyttet.

Til § 4

Bestemmelsen i § 4 angår lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven – og dermed Haagerkonventionen af 2007 – ikke gælder for Færøerne og Grønland. Ikraftsættelsen af loven og konventionen har ikke været drøftet med de færøske og grønlandske selvstyrelser, hvorfor Danmark ved tilslutningen til konventionen tager forbehold for konventionens anvendelse for Grønland og Færøerne (konventionens artikel 61).

Bestemmelsen giver mulighed for senere at sætte loven – og dermed konventionen – i kraft for Færøerne og Grønland ved kongelig anordning.

Bilag 1

Haagerkonventionen af 23. november 2007 om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag til familiemedlemmer

[I det endelige lovforslag indsættes konventionsteksten her. Til brug for høringen henvises til den danske udgave af konventionsteksten som offentliggjort i EU-Tidende, jf. vedlagte.]